

T. C
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**6-7 ve 8.SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ TEMALARIN,
METİNLERDEKİ ANAHTAR KELİME ve KELİME GRUPLARIYLA
İLİŞKİSİ**

BİRSEN DANACI

Bolu - 2011

T. C
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

6-7 ve 8.SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ TEMALARIN,
METİNLERDEKİ ANAHTAR KELİME ve KELİME GRUPLARIYLA
İLİŞKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
BİRSEN DANACI

Danışman
PROF. DR. ALİ GÜLER

Bolu – 2011

ÖZET

**6-7 ve 8.SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ TEMALARIN,
METİNLERDEKİ ANAHTAR KELİME ve KELİME GRUPLARIYLA İLİŞKİSİ**

BİRSEN DANACI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EĞİTİM PROGRAMLARI ve ÖĞRETİMİ ANA BİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI: PROF.DR. Ali GÜLER

Kasım, 2011, Sayfa 124

Ders kitapları bir dersin hedeflerine ulaşmasında en önemli materyal konumundadır. Ana dil öğretiminde ise ders kitaplarının öğrencilerin kelime hazinesini geliştirmesi ve söz varlığını iyi bir şekilde yansıtması beklenir. Kitapların bu yönden yeterliliği sıkça tartışılmakla beraber ders kitaplarına getirilen eleştiriler değişik biçimde karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada Türkçe ders kitaplarında yer alan temaların içerisindeki metinlerde kullanılan anahtar kelimelerin temalarla ne derece ilgili olduğu saptanmaya çalışılmıştır. “2006 Türkçe Öğretim Programına göre hazırlanan ve 6-7 ve 8.sınıfta Türkçe ders kitabı olarak okutulan MEB yayınları Türkçe kitaplarında yer alan metinlerde kullanılan anahtar kelime ve kelime gruplarının hepsi metinlerin yer aldığı temaya uygun mudur?” sorusu çalışmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Araştırmada Milli Eğitim Bakanlığının yayımladığı ilköğretim 6. sınıf (2009 basımlı), 7. sınıf(2009 basımlı) ve 8. sınıf (2009 basımlı) Türkçe ders kitapları esas alınmıştır.

Araştırmada model olarak nitel araştırma yaklaşımıyla durum belirleme amacına yönelik doküman inceleme yöntemi ve tarama tekniği kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda Milli Eğitim Bakanlığının yukarıda belirtilen tarihlerde yayımladığı Türkçe ders kitaplarında yer alan temalardaki metinlerde kullanılan anahtar kelimelerin temalarla ilişkisi ortaya konmuştur. Anahtar kelimelerin içerisinde temalarla doğrudan ilişkili kelimelerin olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretim Programı, Ders Kitabı, Tema, Metin

ABSTRACT**THE RELATION OF THE THEMES IN THE TURKISH COURSEBOOKS FOR 6TH,
7TH AND 8TH GRADES TO THE KEY WORDS AND WORD GROUPS IN THE
TEXTS****BİRSEN DANACI****THE THESIS OF MASTER DEGREE****TRAINING PROGRAM AND TEACHING DEPARTMENT****THE SUPERVISOR OF THE THESIS: PROF. DR. ALİ GÜLER****November,2011, Page 124**

Course books are the most essential materials to achieve the goal of a class. In mother tongue education, it is expected that course books improve the word treasure of the students and reflect the vocabulary skill accurately. In addition to the disagreement on the adequacy of the course books, the criticism about the course books are seen in different ways.

In this study, it is attempted to determine how related the vocabulary applied in the texts of the course books are with the themes. The question; “How relevant are the themes to the vocabulary applied in the texts of the Turkish course books in 6th, 7th and 8th grades?” is the problematic sentence of the study.

In this research, The Turkish Course Books for 6th, 7th, 8th grades pressed in 2009 by The Ministry of Education have been essential.

In this research as a model, the technique of document analysis and scanning has been applied intended for case determination by the approach of qualitative research.

At the end of the research, the relation of the vocabulary to the texts in the themes applied in the Turkish course books pressed by The Ministry of Education has been put forward. It has been determined that there are some words helping to understand the themes in the books and the vocabulary in the texts.

Key Words: Turkish Training Program, Course Book, Theme, Text

TEŞEKKÜR

Çalışmam süresince benden değerli fikirlerini esirgemeyen, araştırmalarımda yardımlarıyla yanımda olan Tez Danışmanım Sayın Prof. Dr. Ali GÜLER' e, çalışmamda yol gösterip beni yönlendiren Sayın Doç.Dr.Zeki ARSAL'a , zamanını benimle paylaşan , beni motive eden Sevgili Ablam Sevinç ARDA' ya ve yaptığım her işte destekleri ve sonsuz güvenleriyle her zaman yanımda olan aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Birsen DANACI

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER.....	vi

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
Problem:.....	8
Araştırmanın Amacı:	9
Alt Problemler:.....	9
Araştırmanın Önemi:	9
Sayıtlılar:.....	10
Sınırlılıklar:	10
Tanımlar	11

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR:.....	12
Türkçe Öğretim Programı:.....	12
Kelime ve Kelime Dağarcığı.....	22
Metin ve Metinde Bulunması Gereken Özellikler.....	24
Tema ve Tematik Yaklaşım.....	28
Türkçe Öğretiminde Ders Kitaplarının ve Metinlerin Yeri.....	30
Türkçe Eğitimi ve Türkçe Ders Kitapları Üzerine Yapılan Diğer Çalışmalar.....	32

BÖLÜM III

YÖNTEM:.....	36
Araştırmanın Modeli:.....	36
Verilerin Toplanması ve Yorumu:.....	36
Verilerin Analizi.....	36
Kitapların Tanıtımı.....	36

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM:.....	43
4.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	43
4.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	64
4.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	85
4.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	108

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER:.....	115
KAYNAKÇA:.....	118
ÖZGEÇMİŞ:.....	124

TABLÖLAR

Tablo 1.1. Yeni Türkçe Programı'nın Belirlediği Temalar ve Alt Temalar.....	4
Tablo 3.4.1. 6.Sınıf Türkçe Ders Kitabı.....	37
Tablo 3.4.2. 7.Sınıf Türkçe Ders Kitabı.....	39
Tablo 3.4.3. 8.Sınıf Türkçe Ders Kitabı.....	40
Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	
Tablo 4.4.1.....	109
Tablo 4.4.2.	111
Tablo 4.4.3.	112
Tablo 4.4.4.....	113

BÖLÜM I

GİRİŞ

Türk dili, geçmişten günümüze birçok gelişim ve etkileşim evresinden geçmiştir. Bu evrelerde bazı zamanlarda dil olumlu, bazı zamanlarda da olumsuz yönde etkilenmiştir. Son dönemlerde ise teknolojinin de gelişmesiyle konuşma ve yazı dili konusunda birçok endişe ortaya çıkmıştır.

Özellikle bilgisayarın hayatımıza girmesiyle gençlerin bilgisayar kullanımı hakkında yeterli bilgiye sahip olmadan bilgisayar kullanmaya başlaması dili olumsuz yönde etkilemektedir. Gençler arasında kullanımı giderek yaygınlaşan bilgisayar oyunlarının birçoğunun yabancı dilde olması ve sosyal paylaşım alanlarındaki sohbet bölümlerinde hızlı olmak adına yazı dilinde yapılan gereksiz kısaltmalar gençlerin günlük hayatta kullandıkları konuşma diline de yansımakta ve dili yozlaştırmaktadır. Durum böyle olunca dil ve iletişim konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmakta, gençler kelime dağarcıklarının yetersizliği nedeniyle kendilerini ifade etmekte zorlanmakta, sınırlı sayıda kelimeyle iletişim kurmaya çalışmaktadır. Anlatmakta zorlandıkları kelimeler yerine yabancı dil karşılıklarını kullanmayı yeğlemektedirler.

Bu olumsuz durumun önüne geçilmesi için de yapılması gereken en önemli çalışma ana dil eğitimi üzerine olmalıdır. Bu nedenle okullarımızda ana dilini öğretmeyi hedefleyen Türkçe dersleri önemli bir yere sahiptir.

Sever'e (1994:122) göre; bireyin, bilgi ve yaşantı birikimini zenginleştirebilmesi, her şeyden önce, anlama ve anlatma becerilerini çok iyi geliştirmiş olmasını gerektirir. Çünkü bilgi ve yaşantı zenginliği, öğrenmeye koşut bir süreci içerir. Bilgi aktarımını kolaylaştıracak öğrenmeyi çabuklaştırmanın en temel yolu ise, bireylere anlama ve anlatma aracı olan dille ilgili davranış örüntülerinin kazandırılmasıdır. Türk eğitim sisteminde, bireylere zihinsel gelişmelerine ve toplumsal gereksinimlerine dayalı olarak gerekli dilsel becerilerin kazandırılması görevi, anadilini temel alan Türkçe öğretimine verilmiştir.

Türkçe dersi içerisinde kullanılacak birçok materyal dilin temel yapı taşı olan kelime ve kelime öğretimine uygun seçilmeli ve söz varlığını geliştirici nitelik taşımalıdır. Tüm bunlar dikkate alındığında da okul çağına gelmiş bir bireyin kelime hazinesini geliştirilmesinde en önemli kaynaklardan biri de ders kitabı olmaktadır.

Ders kitabı, programda yer alan hedeflerle tutarlı konuların işlendiği, öğrencilere bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırıldığı temel bir kaynaktır. Dil öğretiminde en çok kullanılan temel kaynak ders kitabıdır. Ders kitabı öğrencilerin ilgi, yetenek ve öğrenme hızlarını dikkate almaktan çok, o dersin programında yer alan hedeflere ve işlenecek konulara göre hazırlanır. Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Yönetmeliği, kitapların hazırlanması ve incelenmesi ile ilgili esas ve usulleri belirlemiştir. (Tebliğler Dergisi, 1995)

Ders kitapları, öğrenci çalışma kitapları ve öğretmen kılavuz kitaplarının içeriğinin hazırlanmasına dair 2006 Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan mevzuat şu şekildedir:

- 1) Dersin öğretim programını kapsayacak şekilde düzenlenir. Dersin kazanımlarının tümünün işe koşulup koşulmadığına dikkat edilir. Kazanımların ve yeterliklerin bire bir aynı ifadeyle kitapta yer alması beklenilmez. Kazanımlara dolaylı olarak yer verilmesi, tüm kitapların homojen bir yapıya bürünmemesi açısından önemlidir. Ancak Türkçe ders kitabının okuma metinlerinden oluşması esas olduğundan, bu hususlar öğretmen kılavuz kitabında yer almaz.
- 2) Konular ve üniteler, sınıf seviyesine göre günlük hayatla bağlantılı ve uygulamalı olarak ele alınır.
- 3) Konular ve üniteler; problemleri belirtme, inceleme ve gözlem yolu ile gerekli deneyleri yapma, deneylerden sonuç çıkarma ve bu sonuçları kontrol ederek bilimsel düşünme yöntemini güçlendirecek şekilde işlenir.
- 4) Dersin özelliğine göre ünite, bölüm ve konular arasında hacim bakımından programında belirtildiği şekilde uygun bir denge kurulur.

- 5) Kazandırılacak bilgi, beceri, tavır ve tutumlar ile değerler sınıf seviyesine uygun kavram ve örneklerden hareket edilerek verilir.
- 6) Konuların işlenişinde, aynı sınıfta okutulan diğer derslerle olan ilişkisi göz önünde bulundurulur. Ayrıca bir önceki sınıfın konularıyla bilgi, kavram, ilke ve beceri bakımından bağlantısı kurulur ve bir üst sınıfla ilgili hazırlayıcı açıklamalara yer verilir.
- 7) Konular, öğretime yardımcı unsurlarla desteklenerek anlaşılır hâle getirilir.
- 8) Dersin özelliğine göre yeri geldiğinde deyimler, atasözleri, destanlar, türküler, resimler, fotoğraflar, minyatürler ve benzeri kaynaklar kültürümüzün gelişmesini ve devamlılığını sağlayacak şekilde işlenir.
- 9) Gereksiz bilgi ve ayrıntıya yer verilmez.
- 10) Konular öğrenciyi sorgulama, araştırma, inceleme ve başka kaynaklara yönlendirmeye teşvik edecek şekilde işlenir.
- 11) İstatistikî ve bilimsel bilgiler güncellenmiş olarak verilir.
- 12) Konuların işlenişinde, yakından uzağa, basitten karmaşığa, kolaydan zora ve somuttan soyuta giden bir yöntem izlenir.
- 13) Öğrencilerin, kitaptan verimli şekilde yararlanmalarını sağlayacak unsurlara yer verilir.
- 14) Metni açıklamak, pekiştirmek veya yorumlamak için kullanılan görsel unsurlar metinle uyumlu olacak biçimde verilir.

Ders kitapları üzerine yeni programın getirdiği yeniliklerden biri de düşünme, anlama, sorgulama, inceleme, araştırma, keşfetme, günlük hayatla ilişkilendirme ve değerlendirme gibi çalışmalarını içeren tematik yaklaşımın benimsenmiş olmasıdır.

Tematik yaklaşımda ele alınan temalar öğrencilerin edindikleri bilgi ve becerileri genişletme, düzenleme, zihninde yapılandırma ve günlük hayata aktarma olanakları sağlamaktadırlar. Böylece öğrenilen bilgi ve becerilerin uygulanabilirliği

artmaktadır. Tematik yaklaşımın gereği olarak temaların belirlenmesi yoluna gidilmiş ve bu amaçla Türkçe Öğretim Programı'nda zorunlu ve seçmeli temalar belirlenmiştir.(Türkçe Öğretim Programı 1-5,2004)

TTKB, Türkçe Öğretim Programı'nda (2006) temalar ve bunlara bağlı alt temalar aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

Her sınıfta Atatürkçülükle ilgili zorunlu bir temaya yer verilmesi planlanmıştır. Atatürkçülük teması, programda yer alan Atatürkçülükle ilgili konular kapsamında ilgili olduğu belirli gün ve haftalarda işlenmek üzere ele alınacaktır.

Tablo 1.1.

Yeni Türkçe Programı'nın Belirlediği Temalar ve Alt Temalar

ANA TEMA	ALT TEMALAR
Sevgi	İnsan sevgisi
	Aile sevgisi
	Vatan sevgisi
	Millet Sevgisi
	Bayrak sevgisi
	Dil sevgisi
Millî Kültür	Geleneksel sanatlarımız
	Türk büyükleri
	Türk müziği
	Zanaatlar
	Seyirlik oyunlar
	Spor
	Oyunlar
	Bayramlar
Toplum Hayatı	Medeniyet
	Birey ve toplum
	Yardımlaşma
	Komşuluk ilişkileri

Toplum Hayatı	Küreselleşme
	Dayanışma
	Dostluk
	Konukseverlik

Okuma Kültürü	Okuma sevgisi
	Okuma alışkanlığı
	Kitaplar
	Sürelî yayınlar
	Kütüphaneler
İletişim	İnsanlarla iletişim
	Uluslararası iletişim
	Kültürel iletişim
	Bilgi iletişimi
	Aile iletişimi
	Öğrenci öğretmen iletişimi
	Diğer canlılarla iletişim
	Kitle iletişim araçları
Hak ve Özgürlükler	İletişim becerileri
	Bireysel haklar
	İnsan hakları
	Eğitim hakkı
	Çocuk hakları
	Hasta hakları
	Hakkını savunma
	Özgürlükler

Kişisel Gelişim	Kendini tanıma
	Kendine saygı
	Kişilik tipleri
	Empati
	Sorumluluk
	Sosyal gelişim
	Olumlu düşünme
	Meslek seçimi
	Karar verme

Kişisel Gelişim	Başarı
	Girişimcilik
	Öz eleştiri
Bilim ve Teknoloji	İletişim araçları
	Bilgisayar
	Buluşlar
	Teknoloji ve hayat
Alışkanlıklar	Alışkanlık ve insan
	İyi alışkanlıklar
	Kötü alışkanlıklar
	Sağlıklı yaşama
	Spor
Zaman ve Mekân	Odamız
	Evimiz
	Sınıfımız
	Okulumuz
	Şehirler
	Ülkeler
	Zaman planlaması
	Geçmiş, şimdi, gelecek
	Çevremiz
Duygular	Umut
	Mutluluk
	Heyecan
	Korku
	Kaygı
	Üzüntü
	Yalnızlık
	Özlem
	Sitem
	Veda
	Kıskançlık
	Bağışlama
	Takdir etme
	Beğenme
	Mizah

Doğa ve Evren	Mevsimler
	İklim
	Doğa olayları
	Canlılar
	Doğadaki fiziksel değişiklikler
	Doğal afetlerden korunma
	Çevrenin korunması
	Manzaralar
	Kar
	Yağmur
	Yıldızlar
	Renkler
	Gezegenerler
	Dünya
	Yeryüzü ve uzay
Güzel Sanatlar	Sinema
	Tiyatro
	Resim
	Müzik
	Fotoğraf
	Mimarî
	Heykel
	Dans
Kavramlar ve Çağrışımlar	Rüya, düş, hayal
	Oyun ve eğlence
	Harfler ve sayılar
	Estetik zevk
	Güzellik
	Zıtlıklar
	Önce, şimdi, sonra

1. Her temada farklı türlerden en az üç okuma, bir dinleme/izleme metnine/materyaline yer verilir. Dinleme metinleri öğretmen kılavuz kitabında yer almalıdır.

2. Seçilen konu veya temanın farklı yönlerinin ele alındığı metinler işlenir.

3. Dinleme/izleme metni, okuma metinlerinde ele alınan alt temalardan biriyle bağlantılı olabilir.

4. Her sınıfta biri zorunlu Atatürkçülük teması olmak üzere 6 ana tema ele alınır.

5. 6. sınıfta “Sevgi”, 7. sınıfta “Millî Kültür”, 8. sınıfta “Toplum Hayatı” zorunlu ana temalardır. Zorunlu temalar diğer sınıflarda da işlenebilir.

6. Ana temalar altında belirtilen alt temalar zenginleştirilebilir.

Bunlar dikkate alındığında Türkçe ders kitabına seçilen metinlerin ve bu metinlerde kullanılan anahtar kelime ve kelime gruplarının temaların içeriğine uygun, anlamsal olarak temaları destekleyecek ve tamamlayacak nitelikte olması gerekir.

Bu nedenle çalışmamızda Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde kullanılan anahtar kelime ve kelime gruplarının hepsinin temaya uygun olup olmadığı araştırılmıştır.

1.1. Problem

‘2006 Türkçe Öğretim Programına göre hazırlanan ve 6-7 ve 8.sınıfta Türkçe ders kitabı olarak okutulan MEB yayınları Türkçe kitaplarında yer alan metinlerde kullanılan anahtar kelime ve kelime gruplarının hepsi metinlerin yer aldığı temaya uygun mudur?

1.2. Araştırmanın Amacı

MEB yayınları 6-7 ve 8.sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde kullanılan anahtar kelime ve kelime gruplarının hepsinin temaya uygun olup olmadığını belirlemektir.

1.3. Alt Problemler

- a) 6.sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde yer alan anahtar kelime ve kelime gruplarının temaya uygunluğu nedir?
- b) 7.sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde yer alan anahtar kelime ve kelime gruplarının temaya uygunluğu nedir?
- c) 8.sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde yer alan anahtar kelime ve kelime gruplarının temaya uygunluğu nedir?
- d) 6-7.ve 8.sınıfta okutulan Türkçe ders kitaplarında ortak olan temalardaki metinlerde kullanılan anahtar kelime ve kelime gruplarının sayılarında ve temaya uygunluğunda fark var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Türkçe eğitiminin amacına ulaşabilmesi için bireylerin dil bilincini ve duyarlılığını edinmesi gerekir. Bunun için de öğretimde kullanılan ders kitaplarında yer alan metinlerin özenle seçilmesi gerekir. Türkçe programında yer alan alanlara ve bu alanlara ait kazanımlara baktığımızda kazandırılması gereken hedef ve davranışların metinler aracılığıyla gerçekleştirildiğini görmekteyiz. (Tebliğler Dergisi,1995)

Öğrencilerin söz varlığını geliştirmek amacıyla da metinlerden ve metnin etkinlik bölümünde yer alan kelime çalışmalarından yararlanılmaktadır. Kelime etkinlikleri içerisinde yer alan metnin anahtar kelimelerini bulma, anahtar kelimeler kullanılarak öykü, makale yazma gibi etkinlikler bu araştırmanın yapılmasına zemin hazırlamıştır.

Bu nedenle araştırmanın eğitim ve öğretime kazandıracağı düşünülen yönüne baktığımızda; 2004' te yenilenen Türkçe Öğretim Programı'nda uygulanmaya başlayan tematik yaklaşımın ve bu yaklaşım neticesinde oluşturulan temaların metinlerde kullanılan anahtar kelime ve kelime gruplarında ne derece yansıtıldığının tespit edilmesi ihtiyacıyla problemin çözümlenmesine gerek duyulmuştur.

1.5. Sayıtlar

Bu araştırmada, Millî Eğitim Bakanlığının yayımladığı 6, 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitapları metnlerinin söz varlığı hakkında yapılan incelemeler sonucu elde edilen veriler, incelenen orijinal ders kitapları için geçerli sayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Millî Eğitim Bakanlığı'nın yayımladığı, 2009 basımlı 6-7. ve 8. sınıflara ait "İlköğretim Türkçe Ders Kitabı" ile
2. Bu kitaplarda kullanılan 6.sınıf 6,7.sınıf 6,8.sınıf 6 olmak üzere toplam 18 temayla,
3. Temalarda kullanılan metinlerle ve metinlerde yer alan anahtar kelime ve kelime gruplarının temayla uygunluğunun irdelenmesiyle, sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Anahtar kelime: Bir cümlenin veya szn yansıtmak istediği anlam için en büyük ipucunu veren ana kavram, kelime. (MEB; 2005; 285)

Ders kitabı: Belirli ölçülere göre incelendikten sonra belli bir okul, sınıf ve ders için ğretmen ve öğrencilere temel kaynak olarak salık verilen kitap.(Eğitim Terimleri Sözlüğü,1974)

Kelime: Anamlı ses veya ses birliği, söz, sözcük.(Türkçe Sözlük,2005)

Metin: Bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünü, tekst. .(Türkçe Sözlük,2005)

Tema: Bir metindeki olaylardan, çatışmalardan veya konuşmadaki ifadelerden çıkarılabilecek kavram, duygu. Bir metindeki sonucun en kısa ifadesi. (MEB; 2005; 287)

II. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE ve LİTERATÜR

2.1. Türkçe Öğretim Programı (6.7.8.Sınıflar)

Yenilenen Türkçe Öğretim Programı birinci kademedede 2005, ikinci kademedede 2006 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan 2006 Türkçe Öğretim Programı (6,7 ve 8.sınıflar)ile ilgili bilgiler aşağıdaki gibidir:

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan ve bütün öğrenme faaliyetlerinde anahtar rol oynayan doğal bir araçtır. Dil edinimi ve eğitimi belli bir süreç içinde gelişir. Bireylerin öğrenmeye ve öğrendiklerini birleştirmeye olan doğal eğilimi, uygun yöntem ve teknikler kullanıldığında geliştirilebilir. İnsanın kendisini ve çevresindeki olayları anlamaya çalışırken kurduğu düşünce dünyası, kavramlar ve kavramlar arasındaki ilişkilerle biçimlenir. İnsan, kavramların bir dil bütünlüğü içinde kazandıkları değerlerle birlikte sosyalleşir ve dil yardımıyla öğrenme, öğrendiklerini uygulama, yorumlama gibi birtakım düşünme ve ifade etme faaliyetlerinde bulunur. Türkçe öğrenimi, anlama, yorumlama, iletişim kurma becerilerinin gelişmesine yönelik olan dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma temel dil becerileri ile dil bilgisinden oluşur. Sözü geçen temel dil becerileri birbiriyle etkileşim hâlinde olduğundan bir bütünlük içinde ele alınmalıdır.

Dil öğretiminin temel hedefi, öğrencilerin, dilin farklı bağlamlarda aldığı görünümleri kavramaları, dil aracılığıyla kendilerini ifade edebilmeleri, değişik bilgi kaynaklarına ulaşarak duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmeleridir.

Sekiz yıllık ilköğretim sürecinde Türkçe öğretiminden beklenen, öğrencinin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini dilin kurallarına uygun olarak geliştirmesidir. Bir sonraki aşamayı oluşturan orta öğretim ise, Türkçenin imkânları çevresinde, tarihî süreçte oluşan edebî dilin gelişimini, özelliklerini ve ürünlerini öğretmeyi hedefler. Bu açıdan bakıldığında ilköğretimin 6, 7 ve 8. sınıfları bir geçiş dönemi özelliği gösterir. Öğrenci bu dönemde, 1-5. sınıflarda öğrendiklerini, seviyesine

uygun Türk ve dünya edebiyatının seçkin örnekleriyle geliştirir ve kendi anlam dünyasını yapılandırmaya başlar. Bu sebeple 6-8. Sınıflar Türkçe Dersi Öğretim Programı, bu bütünlük ve devamlılık göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

Öğrencilerin edindikleri birikimler üzerine yenilerini inşa etmeleri, karşılaştıkları sorunlara alternatif ve yaratıcı çözümler üretmeleri, bir grup içerisinde beraber çalışma bilinç ve cesaretine ulaşmaları, üretme ve tartışma etkinliklerine katılmaları, farklı araştırma yöntem ve tekniklerini kullanmaları, olay ve durumları kendi deneyimlerinden hareketle doğru olarak anlamaları, disiplinler arası bir bakış kazanmaları Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın temel amaçlarını oluşturmaktadır.

Öğrenme sürecinin başarıya ulaşması için, öğrencilerin biyolojik, psikolojik ve zihinsel özelliklerinden kaynaklanan bireysel farklılıklarının dikkate alınması gerekir. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, bireysel farklılık ve ilgilere yönelik olarak öğretim sürecinde hedeflenen kazanımlara ulaşmak amacıyla çeşitli etkinlik ve çalışmalar yer almaktadır. Bu etkinliklerle öğrencilerin, Türkçeyle ilgili becerileri zevkli bir öğrenme ortamında kazanmaları amaçlanmaktadır.

Öğrenmeyle ilgili yapılan araştırma ve gözlemlerde, uygulamayla edinilen bilgi ve becerilerin daha kalıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum dil öğretiminde daha somut olarak gözlenebilir. Bütün öğrenme etkinliklerinde olduğu gibi Türkçe dersinde de öğrenciyi etkin hâle getirmek, öğretim sürecinde öğretmeni rehber kılmak çağdaş eğitimin geldiği önemli bir noktadır. Öğretmen, bu süreç içinde öğrencileri deneyerek öğrenmeye, muhakeme gücünü geliştirmeye ve iş birliğine özendirmeli; öğrencinin birikim, düzey ve ilgilerini dikkate alan, öğrenme etkinliklerine isteyerek katıldığı bir ortam sağlamalıdır.

2.1.1. Programdaki Temel Yaklaşım

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilerin kazanımlar ve etkinlikler yoluyla dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma becerilerini geliştirmeleri, dilimizin imkân ve zenginliklerinin farkına vararak Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmaları hedeflenmektedir. Böylece öğrenciler, dil sevgisi ve bilinci kazanarak öğrenme

sürecinde daha verimli olacak, kendilerini hayata ve geleceğe hazırlayacak birikimi edineceklerdir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'yla dinlediklerini, izlediklerini ve okuduklarını anlayan; duygu, düşünce ve hayallerini anlatan; eleştirel ve yaratıcı düşünen, sorumluluk üstlenen, girişimci, çevresiyle uyumlu, olay, durum ve bilgileri kendi birikimlerinden hareketle araştırma, sorgulama, eleştirme ve yorumlamayı alışkanlık hâline getiren, estetik zevk kazanmış ve millî değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, kazanılan beceri ve bilgilerin daha verimli ve kalıcı olmasını sağlamak için çeşitli etkinliklere yer verilmiştir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yaklaşım olarak, öğrenme sürecinde öğrencinin birikim ve deneyimlerinden hareketle sorunlara çözümler üretmesini, öğrenme- öğretme etkinliklerinde öğrencinin gelişim düzeyinin dikkate alınmasını, dolayısıyla değerlendirmede öğretim sürecindeki gelişimin de önemli olduğu benimsenmiştir. Bu yaklaşımın temel hedefi, öğrencinin öğretmen rehberliğinde; etkili iletişim kurması, grup çalışmalarına katılması, öğrendiklerini aşamalı bir biçimde inşa etmesidir. Türkçe öğretiminin daha verimli olabilmesi için, öğrencinin derse etkin olarak katılmasının sağlanması, motivasyonunun sürekli olarak desteklenmesi gerekir.

2.1.2. Programın Yapısı

Türkçe Dersi Öğretim Programı, “genel amaçlar, temel beceriler, temel dil becerileri ile dil bilgisi ve bu becerilere yönelik belirlenmiş kazanımlar, etkinlik örnekleri ile açıklamalardan oluşmaktadır.

2.1.3. Türkçe Dersinin Genel Amaçları

Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

1. Dilimizin, millî birlik ve bütünlüğümüzün temel unsurlarından biri olduğunu benimsemeleri,

2. Duygu, düşünce ve hayallerini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmeleri,
3. Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmaları,
4. Anlama, sıralama, ilişki kurma, sınıflama, sorgulama, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma, yorumlama ve değerlendirme becerilerini geliştirmeleri,
5. Seviyesine uygun eserleri okuma; bilim, kültür ve sanat etkinliklerini seçme, dinleme, izleme alışkanlığı ve zevki kazanmaları,
6. Okuduğu, dinlediği ve izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmaları; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmeleri,
7. Yapıcı, yaratıcı, akılcı, eleştirel ve doğru düşünme yollarını öğrenmeleri, bunları bir alışkanlık hâline getirmeleri,
8. Bilgiye ulaşmada kitle iletişim araçlarından yararlanmaları, bu araçlardan gelen mesajlara karşı eleştirel bakış açısı kazanmaları ve seçici olmaları,
9. Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla millî ve evrensel değerleri tanımaları,
10. Hoşgörülü, insan haklarına saygılı, yurt ve dünya sorunlarına duyarlı olmaları ve çözümler üretmeleri,
11. Millî, manevî ve ahlâkî değerlere önem vermeleri ve bu değerlerle ilgili duygu ve düşüncelerini güçlendirmeleri amaçlanmaktadır.

Programda ulaşılması beklenen temel beceriler şunlardır:

- ✓ Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
- ✓ Eleştirel düşünme
- ✓ Yaratıcı düşünme
- ✓ İletişim kurma
- ✓ Problem çözme
- ✓ Araştırma
- ✓ Karar verme
- ✓ Bilgi teknolojilerini kullanma
- ✓ Girişimcilik

Türkçe Dersi Öğretim Programı, okuma, dinleme/izleme, konuşma, yazma, temel dil becerileri” ile dil bilgisinden oluşmaktadır. Bu temel dil becerileri hem kendi içlerinde hem de birbirleriyle bir bütünlük içerisinde ele alınmış ve ilişkilendirilmiştir.

Programda kazanımlar şu şekilde yer almıştır:

Kazanımlar; öğretim sürecinde öğrencilerin edinecekleri bilgi, beceri ve alışkanlıkları kapsamaktadır. Öğrencilerin dil becerilerinde gelişme sağlamaları, bu kazanımların edinilmesine bağlıdır.

Program içerisinde de kelimelerle ilgili amaç ve kazanımlar aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

Genel amaçlar içerisinde;

- Okuduğu, dinlediği ve izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmaları; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmeleri,

Temel Dil Becerisi: Dinleme alanı içerisinde;

- Dinlenenin/izlenenin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamını çıkarır.

- Dinlediklerindeki/izlediklerindeki anahtar kelimeleri fark eder.
- Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.
- Aynı kavram alanına giren kelimeleri anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.
- Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.
- Dinlediklerinden/izlediklerinden hareketle yeni öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.

Temel Dil Becerisi: Konuşma alanı içerisinde;

- Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.
- Kelimeleri doğru telaffuz eder.
- Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.

Temel Dil Becerisi: Okuma alanı içerisinde;

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.
- Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.
- Metindeki anahtar kelimeleri belirler.
- Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.
- Aynı kavram alanına giren kelimeleri anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.
- Okuduklarından hareketle yeni öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.

Temel Dil Becerisi: Yazma alanı içerisinde;

- Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.
- Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.

Dil bilgisi alanı içerisinde;

- Kelimenin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama
- Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımların hayata geçirilmesi ve hedeflenen bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkların kazandırılması için çeşitli etkinlik örneklerine yer verilmiştir.

Karatay'a (2007)göre; Türkçe eğitiminin amaçlarından biri de türlü etkinlikler yoluyla öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirmektir.

Türkçe ders kitaplarında kelime öğretimi ve kelime dağarcığını geliştirmeye yönelik şu etkinliklerin yer aldığını görmekteyiz:

- Metinde yer alan ve anlamı bilinmeyen kelimelerin anlamalarını tahmin etme
- Tahmin edilen kelimelerin gerçek anlamlarını sözlükten bulma
- Anlamları bulunan kelimelerin metinde geçen anlamıyla ilişki kurma
- Metinde kullanılan anlam paralelinde kelimeyi cümle içinde kullanma
- Metinden hareketle metnin anahtar kelimelerini belirleme
- Metindeki anahtar kelimelerin çağrıştırdıkları kelimeleri belirleme
- Metindeki anahtar kelimeleri kullanarak şiir, öykü, deneme gibi türlerde yeni metin oluşturma
- Verilen kelimelerin eş anlamını, eş seslisini ve zıt anlamını bulma ve cümlede kullanma
- Cümle içerisinde verilen kelimenin anlamından yola çıkarak verilen başka cümlelerde aynı anlamda kullanıldığı cümleyi belirleme

- Verilen kelimelerle bağlantılı olarak yeni kelimeler türetme
- Türkçede kullanılan yabancı kelimelerin yerine kullanılabilecek Türkçe kelimeleri tespit etme

Program içerisinde yer alan, kelime dağarcığını geliştirmeye yönelik kullanılması öngörülen yöntem ve teknikler amaçları ve uygulamalarıyla birlikte aşağıdaki gibidir:

a)Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Konuşma:

Amaç: Öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanmalarını sağlayarak söz varlıklarını ve ifade güçlerini zenginleştirmektir.

Uygulama: Öğretmen tarafından kelime ve kavramların yer aldığı bir havuz oluşturulur. Öğrenciler konuşma konularına bağlı olarak bu havuzdan seçtikleri kelime ve kavramları kullanarak bir konuşma yaparlar.

b)Sesli Okuma

Amaç: Öğrencilerin okunan metinde geçen kelimelerin nasıl telâffuz edildiğini ve hangi bağlamda kullanıldığını anlamalarını sağlamaktır. Sesli okuma, öğrencilerin okuma seviyesini belirlemeye yardımcı olurken, dinleyenlerin zihinsel faaliyetlerinin gelişmesine de katkı sağlar. Öğrencilerin düzgün konuşma yeteneğini geliştirir. Sesli ve güzel okuma, dinleyicilerin konuya ilgi duymasını sağlar ve okuma zevki uyandırır.

Uygulama: Sesli okuma farklı şekillerde yapılabilir. Birinci yol, öğretmenin açık ve anlaşılır bir biçimde, herkesin duyacağı bir ses tonuyla örnek okuma yaptıktan sonra, öğrencilere metni kavramaya yönelik sorular sorması ve etkinlikler yaptırmasıdır. İkinci yol, öğretmenin örnek okumasından sonra bir öğrencinin sesli okumasıdır. Üçüncü yol ise, yine öğretmenin örnek okumasından sonra öğrencilerin gruplara ayrılarak her gruptan bir öğrenci veya grubun tamamının sesli olarak okumasıdır. Sesli okumanın en önemli şartı, kelimeleri doğru telâffuz etmek, okuma zevki uyandırmak ve konuşur gibi

okumaktır. Sesli okumada hızlı okumaktan çok, uygun yerlerde duraklama yapmak önemlidir. Ses tonu, metindeki duygu ve düşüncelere bağlı olarak ayarlanmalıdır. Okunan metin dikkatle dinlenmeli, okuma süreci kesintiye uğratılmamalı, düzeltmeler ve açıklamalar okumanın sonuna bırakılmalı, aynı parça sebepsiz yere tekrar okutulmamalıdır.

c)İşaretleyerek Okuma Yöntemi:

Amaç: Konuyu anlamaya yardımcı olacak anahtar kelime ve kavramlar ile önemli görülen yerlerin belirlenmesidir.

Uygulama: Not alma yönteminden farklı olarak öğrenciler, önemli gördükleri yerleri metin üzerinde işaretler. Öğrenciler altını çizdikleri veya çeşitli işaretlerle belirledikleri bölümleri, kendi cümleleriyle ifade ederek anlamlı bir metin oluştururlar. Böylece, metin ana hatlarıyla kavranmış olur.

ç)Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Yazma:

Amaç: Öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanmalarını sağlayarak kalıcı kılmak ve böylece söz varlıklarını zenginleştirmektir.

Uygulama: Öğretmen tarafından kelime, kavram, atasözü ve deyimlerden oluşan bir havuz oluşturulur. Bunlar kâğıda ya da tahtaya yazılarak öğrencilere verilir. Öğrenciler belirledikleri yazma konusuna veya yazacaklarının ana fikrine bağlı olarak bu kelime, kavram atasözü ve deyimlerden uygun olanlarını seçerek yazılarında kullanırlar.

d)Kontrollü Yazma:

Amaç: Kelimelerin, cümle yapıları ve ifade kalıplarının Türkçenin kurallarına uygun şekilde yazılmasıdır.

Uygulama: Kelime, cümle ve paragraf düzeyinde yapılan kontrollü yazma çalışmaları, öğrencilerin seviyeleri dikkate alınarak cümle ve paragraf düzeyinde ele alınmıştır. Dil bilgisi çalışmalarını da pekiştirmeye yönelik olan bu yöntem farklı şekillerde uygulanabilir.

1. Öğrencilere örnek bir metin verilir. Öğrenciler metinde geçen anahtar kelimeleri de kullanarak yeni bir metin oluştururlar.
2. Bir paragrafı oluşturan cümlelerin yerleri değiştirilir. Öğrenciler, duygu ve düşüncenin akışına göre cümleleri mantıklı bir sıraya koyarak paragrafı yeniden oluştururlar.
3. Belirli bir konuda öğretmen veya öğrenciler tarafından hazırlanan sorulara verilen cevaplar bütünlük içinde ele alınarak birkaç paragraflık metin oluşturulur. Öğrenciler, metni hemen yazabilecekleri gibi konu hakkında araştırma yapıp yeterli bilgi sahibi olduktan sonra da yazabilirler.

f) Bir Metni Kendi Kelimeleriyle Yeniden Oluşturma:

Amaç: Öğrencilerin kendilerine özgü ifade şekillerini ve üslûplarını geliştirmektir.

Uygulama: Öğrencilere düşünceye veya olaya dayalı bir metin verilerek okutulur/dinletilir. Metindeki düşünce ve olayları kavrayan öğrenciler “Ben olsaydım nasıl yazardım?” düşüncesinden hareketle metni kendi ifadeleriyle yeniden kurgularlar.

Türkçe Öğretim Programı’nın getirdiği yeniliklerden biri de ders kitapları üzerine olmuştur. Yeni programa göre her sınıf için üç kitap hazırlanmıştır. Bunlar; içeriği öğretim programları doğrultusunda hazırlanmış, gerektiğinde fasikül hâlinde de üretilen ve içerisinde metinlerin yer aldığı ders kitabı, ilgili öğretim programlarında yer alan amaç ve açıklamalar doğrultusunda dersin öğrenilmesini kolaylaştıracak ve öğrencilerin yeteneklerinin geliştirilmesine yardımcı olacak çeşitli örnek, alıştırma, işlenen ünitelerle ilgili internet adresleri, okuma kaynakları ve diğer etkinlikleri kapsayan yaprakları ayrı ayrı da kullanılabilen basılı eser ile üniteleri görsel ve işitsel yönden destekleyen CD, DVD, VCD gibi ek materyalleri kapsayan öğrenci çalışma kitabı, ilgili öğretim programlarında yer alan hedef ve açıklamalar doğrultusunda ders kitabının daha etkili kullanımını sağlayacak çeşitli örnek, alıştırma, işlenen ünitelerle ilgili internet adresleri, okuma kaynakları ve diğer etkinlikleri kapsayan, öğretmenlerin yararlanması için hazırlanan öğretmen kılavuz kitabıdır. (Tebliğler Dergisi, 1995)

2.2. Kelime ve Kelime Dağarcığı

Kelime, anlamlı ses veya ses birliği söz, sözcük olarak tanımlanmaktadır.(Türkçe Sözlük 2005:1130) Akyol' a (1997) göre tecrübelerin hafızada depolanmış şeklidir. Korkmaz (1992) kelimeyi; bir veya birden çok söz öbeğinden oluşan, aynı dili konuşan insanlar arasında zihinde tek başına kullanıldığında belli bir kavrama karşılık olan somut veya belli bir duygu ve düşünceyi yansıtan soyut yahut da somut kavramlar arasında ilişki kuran dil birimi olarak tanımlar. Kantemir(1997) ise kelimeyi, anlam taşıyan ve cümlelerin kurulmasında etken rol oynayan ses ya da ses topluluğu şeklinde ifade etmektedir. Alperen'e (2001) göre; sözcük ve kavram arasında yakın bir ilişki mevcuttur. Kelime söylendiğinde onu karşılayan kavram akla gelir. Bunların oluşması için de hafızada tasavvurunun bulunması ve bunu ifade eden bir kelimenin olması gerekir.

Tüm bu tanımlar ele alındığında ise kelimeler, anlamlı ve belli bir kavramı ifade eden söz ve söz öbekleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kelimelerin zamanla geliştirilmesi neticesinde insanlar belli bir kelime dağarcığına sahip olurlar.

Söz dağarcığı bir dilde kullanılan veya bir kimsenin bildiği, kullandığı sözlerin bütünü, söz varlığı, kelime hazinesi olarak tanımlanmaktadır. (Türkçe Sözlük 2005: 1805, 1807)

Vardar (1998) 'Kelime dağarcığı, bir bireyin kullandığı sözcüklerin tümüdür.' der.

Korkmaz (1992) 'Bir kişinin veya bir topluluğun söz dağarcığında yer alan kelimeler toplamı' olarak tanımlar.

Banguoğlu'na (1986) göre kelime dağarcığını; bir dilin bütün kelimeleri meydana getirir.

Özbay ve Melanlıoğlu'na (2008) göre; kelimeler yalnızca anlatmaya değil, anlamaya da yaramaktadır. Kelimelerin anlamı bilinmeden okunanların ya da söylenenlerin anlaşılması imkânsız gözükmemektedir. Bir metinde okuyucunun anlamını bilmediği kelime sayısı çoksa metnin anlamının kavranması da zorlaşır. Bu nedenle

kişinin anlatılanları yorumlaması ve düzgün anlamlandırabilmesi için de belli bir kelime dağarcığına sahip olması gerekmektedir.

Tosunoğlu, aynı dili kullanan insanların birbirini anlaması için ortak bir kelime servetine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç, temel kelime servetinin belirlenmesini zorunlu kılmaktadır. O halde temel kelime serveti ile kastedilen kavrama dikkat çekmek, eğitim - öğretimdeki yeri ve önemini dile getirmek gerekmektedir. İnsanın doğduğu andan itibaren karşılaştığı ve çevresinde hazır bulduğu kelimeler, bu kelimelerin çağrıştırdığı kavramlar, kelimelerin oluşturduğu kalıplaşmış ifadeler kelime servetini meydana getirir.

Tanımlar ve açıklamalardan da anlaşılacağı üzere kelime dağarcığı; insanların kullandıkları kelimelerin bütünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Kişinin yaşamı boyunca kullandığı tüm kelimeler onun kelime dağarcığını meydana getirir. İnsanların sağlıklı iletişim kurabilmeleri ve kendilerini rahat ifade edebilmeleri için de kelime dağarcıklarını geliştirmeleri gerekmektedir.

Çetinkaya'ya göre; sözcükler, söylenenleri ve yazılanları anlamada, duygu ve düşünceleri bir başkasına aktarmada önemli bir işleve sahiptirler. Sözcüklerin anlamı bilinmeden yazılanların, okunanların ya da söylenenlerin anlaşılmasına olanak yoktur. Anlamayı ve anlatmayı geliştirmenin en etkili yolu da sözcük dağarcığını geliştirmekten geçer.

Budak'a (2000) göre; Türkçe öğretiminde temel dil becerilerinin kazandırılması hedeflenmekte ancak, bu becerilerin kazandırılabilmesi için öncelikle bazı ön koşul edinim ve öğrenmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bunların birisi de öğrencilerin kelime bilgisinin -dağarcığının- geliştirilmesidir.

Çeçen'e (2002) göre; söz dağarcığını yaşının gerektirdiği ölçüde geliştirememiş bir öğrencinin, derslerin konularına ilgi duyabilmesi, öğretmenlerin sınıfta anlattıklarını ve ders kitaplarında okuduklarını anlayabilmesi, anladıklarını anlatabilmesi, dolayısıyla derslerde başarılı olabilmesi imkânsızdır.

Bu nedenle öğretmenler öğrencilerinin kelime bilgisi ve kelime hazinelerini geliştirmek için kelime etkinliklerinin ve kitap okuma çalışmalarının daha çok üzerinde durmalı ve bu çalışmaların amaçları açıklanarak öğrenciler amaçlar paralelinde yönlendirilmelidir.

Kelime ve kelime öğretiminin önemini daha iyi ortaya koymak için bu konuda yapılan çalışmaların bazılarını burada incelemekte yarar vardır:

Özbay ve Melanlıoğlu (2008) çalışmalarında 'Türkçe Öğretiminde Kelime Hazinesinin Önemi' üzerinde durmuş, kelime öğretiminde kullanılan metotlara değinmiş ve öğrencilerin kendilerini daha rahat ifade edebilmesi için kelime hazinelerinin zenginleştirilmesi gerektiği sonucuna varmışlardır.

Karatay(2007) yaptığı çalışmasında kelime öğretimine değinmiş, ders kitaplarının kelime öğretimindeki yeri hakkında bilgi vermiş ve bunlar paralelinde Türkçe ders kitabı hazırlanırken önceden belirlenen hedef ve stratejiler dikkate alınarak bir ünite, eğitim öğretim yılı boyunca kaç kelimenin öğretilceği ile ilgili çalışma yapılması konusuna dikkat çekmiştir.

Demir'in çalışmasında ise Türkçe ve edebiyat eğitiminde kişisel kelime servetinin önemi hususunda durulmuş, kelime servetini arttırmada etkili olan faktörlere değinilmiş ve bunların sonucunda çocuklar ve gençler için bulundukları yaş grubu, eğitim düzeyi, sosyo-kültürel ortam ve çağın gerekleri dikkate alınarak her grup için ayrı temel söz varlığı tespit edilerek bunların hedefler içerisinde yer almasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Göçer'in (2009) yaptığı çalışmada ise söz dağarcığını geliştirmede sözlük kullanımının etkiliği konusuna değinilmiş her öğrencinin bulunduğu sınıf seviyesine göre Türkçe sözlük, atasözleri ve deyimler sözlüğü, şairler ve yazarlar sözlüğü, eş ve zıt anlamlılar sözlüğü ve yazım kılavuzu edinmeleri sağlanmalıdır sonucuna varılmıştır.

2.3. Metin ve Metinde Bulunması Gereken Özellikler

Metin; bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünü, tekst olarak tanımlanmaktadır.(TDK,2005) Taşıgüzel' e göre metin; belirli bir bildirişim bağlamında bir ya da birden çok kişi tarafından sözlü ya da yazılı olarak üretilen bir dil dizgesi bütünüdür. Metinler, yazar ile okuyucu arasında anlatılmak istenenin kavratılması amacıyla bir köprü vazifesi görür. Verilmek istenen ileti birlik ve bütünlük içerisinde cümleye dökülerek sistemli ve tutarlı bir biçimde sıraya konur, anlaşılır bir şekilde ifade edilir.

Güneş'e (2009) göre; Türkçe öğretiminde metinler dil, zihinsel, sosyal ve zihinsel bağımsızlık becerilerini geliştirmek için birer araçtır. Metinler öğrencilere çeşitli becerileri öğretmek için kullanılmalıdır. Yapılandırıcı yaklaşıma göre metin amaç olmamalı, metin derinlemesine incelettirilerek içindeki bilgilerin öğrencilere ezberletilmesi yoluna gidilmemelidir. Metinlerden öğrenmek, dil ve zihinsel becerileri geliştirmek için yararlanılmalıdır.

Hazırlanan Türkçe kitaplarına bakıldığında metinler konu ve içeriğine uygun olarak ilgili temalarda bulunmaktadır. Belirtilen temalar içerisinde öğrencilerin anlamaya ve okumaya dayalı kazanımlara ulaşması için metinler bütün içerisinde en büyük paya sahiptir. Öğrenciler metinler aracılığıyla dersin hedeflerine ulaşmakta yazım, dil bilgisi konuları da metinler paralelinde işlenmektedir. Durum böyle olunca kitaplarda yer alan metinler sadece okumak amacıyla kullanılmamakta Türkçenin tüm alanlarının öğretilmesinde temel teşkil etmektedir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda(2006) okuma metinlerinde bulunması gereken özellikler aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

1. Metinler, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.
2. Metinlerde millî, kültürel ve ahlâkî değerlere, milletimizin bölünmez bütünlüğüne aykırı unsurlar yer almamalıdır.

3. Metinlerde siyasî kutuplaşmalara ve ayrımcılığa yol açacak bölücü, yıkıcı ve ideolojik ifa-deler yer almamalıdır.
4. Metinlerde öğrencilerin sosyal, zihinsel, psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. öğeler yer almamalıdır.
5. Metinlerde insan hak ve özgürlüklerine, insanî değerlere aykırı öğeler yer almamalıdır.
6. Metinler, dersin amaçları ile kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.
7. Metinler kitapların yanı sıra, dergi, gazete, ansiklopedi, ansiklopedik sözlük, resmî İnternet siteleri ile basılı materyallerin çevrim içi sunumlarından seçilebilir. Aynı kaynaktan ikiden fazla metin alınmamalıdır.
8. Metinler, öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyesine uygun olmalıdır.
9. Metinler, işlenecek süreye uygun uzunlukta olmalıdır.
10. Metinler, Türkçenin anlatım zenginliklerini ve güzelliklerini yansıtan eserlerden seçilmelidir.
11. Metinler; dil, anlatım ve içerik açısından türünün güzel örneklerinden seçilmelidir.
12. Metinlerde tutarlılık ve bütünlük olmalıdır.
13. Dünya edebiyatından seçilen metinlerin çevirilerinde, Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanılmış olmasına özen gösterilmelidir.
14. Metinler, öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.
15. Metinler, öğrenciye eleştirel bir bakış açısı kazandıracak özellikler taşımalıdır.
16. Metinler, öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik bir duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır.

17. Metinler, öğrencilerin duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmek amacına yönelik olarak farklı yazar ve şairlerden seçilmelidir.

18. Metinler, yazar ve şairlerin yalnızca edebî yönlerini ön plana çıkarmalıdır.

19. Metinler, öğrenciye okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak nitelikte olmalıdır.

20. Yıl boyunca işlenecek okuma metnlerinin 1/2'si bütün hâlinde alınmalıdır. Şiirlerin bütün hâlinde alınması esastır. Şiir dışında bütün hâlinde alınan metinlerde eğitsel yönden uygun olmayan ifadeler varsa -metnin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla en fazla bir cümle, cümlelerin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla en fazla beş kelime- çıkarılmalıdır.

21. Yıl boyunca işlenecek okuma metnlerinin 1/3'ünde metnin özünü ve anlam bütünlüğünü bozmamak kaydıyla kısaltma ya da düzenlemeye gidilebilir. Düzenleme sırasında metne cümle ya da paragraf düzeyinde ekleme yapılamaz.

22. Her metin, öğrencinin söz varlığını zenginleştirecek yeni öğrenilecek söz ve söz gruplarına yer vermeli; ancak bu oran metni oluşturan kelimelerin yüzde beşini geçmemelidir.

23. Yıl içinde -dinleme metinleri de dâhil olmak üzere- bir yazardan ikiden fazla metin işlenmemelidir.

24. Tek yazarlı ya da birden çok yazarlı ders kitaplarında yazarlar tarafından yazılan ya da hazırlanan metin sayısı ikiyi geçmemelidir.

25. Ders kitabındaki metinler, içeriğe uygun çeşitli görsel materyaller (fotoğraf, resim, afiş, grafik, karikatür, çizgi film kahramanları vb.) in yanı sıra atasözü, özdeyiş, duvar yazısı veya sloganlarla desteklenebilir.

26. Ders kitabında temaları destekleyen serbest okuma metinlerine yer verilebilir.

27. Romandan, tiyatro metninden, biyografik ve otobiyografik eserlerden alınan bölüm kendi içinde bütünlük taşımalıdır.

Aytaş'a (2001) göre; Türkçe ders kitabı yazılırken seçilen parçaların öğrencide öğrenme arzusunu uyandıracak, bir başka söyleyişle ana dilinin güzel örneklerinden hareketle, kendi dil ve anlatım yeteneğini geliştirecek nitelikte olmasına özen gösterilmelidir.

Metinler seçilirken çocukların zihinsel olarak bulundukları dönemlere de dikkat etmek gerekmektedir. Hikâye, roman gibi olay odaklı türler daha küçük yaş çocuklarına hitap ederken; deneme, makale gibi düşünce odaklı türler daha büyük yaş grubu çocuklara hitap etmektedir. Metni anlamakta zorluk yaşayan çocuğun o dersin kazanımlarını edinemeyeceği ortadadır. Aynı şekilde metnin çocuğun seviyesinin altında olması da çocuğun ders içinde ilgisinin dağılmasına sebebiyet vereceğinden yapılan öğretim yine amacına ulaşmayacaktır. Bu nedenle metinlerin dil ve anlatımının öğrenenin yaşına ve zihin yapısına uygun olması gerekir.

Özbay'a (2006) göre; öğrencinin gelişim özellikleri dikkate alınmadan yapılan eğitim öğretim faaliyetleri kalıcı davranış değişikliği meydana getiremez.

Tüm bunlar dikkate alındığında metinlerin hedefler doğrultusunda, öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak ve kazandırılmak istenen davranışları en iyi örnekleyecek biçimde seçilmesi gerekmektedir.

2.4. Tema ve Tematik Yaklaşım

Tema; bir ders programı, bir öğretim ünitesi, bir eğitim etkinliği için temel olarak benimsenen ve yinelenen düşünce ya da konudur.(Eğitim Terimleri Sözlüğü,1974)

Demir'e göre tema; birbiri ile ilişkili ünite, konu ve kavramların bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden yapıdır. Tematik yaklaşım, öğrencilerin öğreneceği her kavramı duyu organları yoluyla ve birbiriyle ilişkili olarak kavratmaya yöneliktir.

Gömleksiz ve Kan'ın (2007) Acad ve Ekinci' den aktardığına göre; yeni ilköğretim programlarında yapılandırmacılık ve yapılandırmacılığa uygun olarak

tematik yaklaşım benimsenmiştir. Üniteler yerine daha kapsamlı öğrenme alanlarını içeren temalar belirlenerek çeşitli disiplinler ile ara disiplinler arasında bağlantılar kurulmuştur.

İşler' e (2004) göre tematik yaklaşım; birçok farklı konu alanını birbirleriyle ilişkilendirerek önceden belirlenen kapsamlı ve genel bir tema ile bütünleştirme işlemidir. Seçilen temanın ana düşüncesi farklı bilgi alanlarını birbirine bağlayan bir mecaz ya da tamamını kapsayan bir soru biçiminde ifade edilebilmektedir. Tematik yaklaşımla farklı derslere ilişkin konular birbirleriyle anlamlı bir şekilde ilişkilendirilir.

İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi 1, 2, 3. Sınıflar Öğretim Programı'nda (2005) yeni ilköğretim programlarında tematik yaklaşımın seçilmesinde rol oynayan etkenler şöyle sıralanmıştır:

1. Bireysel farklılıkları olan öğrenciler için motivasyon kaynağı olup, öğrencilerin çalışmalarına olan ilgi ve kendilerine olan güvenlerinin diğer derslere de yansımaya yardımcı olmaktadır.
2. Öğrencilerin, başkalarının bakış açısını daha iyi anlamalarını ve onlara saygı duymalarını sağlamaktadır.
3. Öğrencilerin yaşadıkları çevreyle olan bağlarını ve farkındalıklarını artırmaktadır.
4. Öğrencilerin etkinliklere katılarak değişik bilgi ve beceriler edinmelerini sağlamaktadır.
5. Öğrencilerde ekip ruhu geliştirmektedir.
6. Öğrencilerin tutumlarında ve çalışma alışkanlıklarında iyileşme sağlamaktadır.
7. Öğrencilerin okula yönelik tutumlarının iyileşmesine yardımcı olmaktadır.

İşler'e (2004) göre; seçilen temalar ilgi çekici olmalıdır. Çocuğa anlamlı bir genel durumda çevrelerini inceleme, keşfetme ve öğrenme fırsatı veren bir araç olabilmelidir. İyi bir temanın bir başka özelliği de kavramsal olarak genel özelliklere sahip olmasıdır. Gerçekten, temanın farklı program ya da gelişim alanlarına

genişletilebilir olması ile birlikte zengin bir içeriğe sahip olması da dikkat edilmesi gerekli önemli bir noktadır. Ayrıca ele alınan temanın üzerinde çalışırken çocukların çoklu zekâ kuramında belirtilen zekâ çeşitlerinin tamamını kullanıp kullanmayacakları da dikkate alınması gereken bir diğer önemli konudur. Disiplinler arası –tematik yaklaşım çerçevesinde seçilen faaliyetler çocukların gelişim süreç ve alanlarının - toplumsal, bedensel, zihinsel, duygusal ve fiziksel - tamamını kapsamalı ve çoklu zekâ kuramında yer alan zekâ çeşitlerinin hepsi ile ilişkilendirilmelidir.

Tematik yaklaşımın uygulanabilmesi için öğretmenlerin ve eğitimle ilgili herkesin çocukların dünyasını bir bütün olarak görmeleri, öğrencilerin de kendi dünyalarının birçok soruya yol açıp birçok sorunu ortaya çıkardığını kabul etmeleri gerekmektedir. Bu soruları yanıtlamak ve sorunları çözmek için öğrenciler temalar hakkında bilgi edinirken aynı zamanda yaşam becerileri ve kişisel nitelikleri de kazanma fırsatı bulacaklardır. (İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi 1, 2, 3. Sınıflar Öğretim Programı,2005)

2.5. Türkçe Öğretiminde Ders Kitaplarının ve Metinlerin Yeri

Keklik'e göre; Eğitim öğretim dil aracılığıyla gerçekleştirildiği için eğitim öğretim temelinin anadil eğitimi oluşturmaktadır. Bu anlamda Türkçe dersi eğitim öğretimde ana ders olarak görölmektedir.

Sever'e(2001) göre; Türkçe öğretimi için seçilen kitap, içindeki metinlerle öğretmen ve öğrencileri yeni kitaplara yönlendirecek kılavuz olmalıdır. Bu nedenle, içinde yer alan değişik türdeki metinler, dilimizin anlatım gücünü ve güzelliğini yansıtmalı; anlama ve anlatma becerilerinin edinilmesi ve geliştirilmesi amacına yönelik özgün uygulama örnekleri sunmalıdır.

2006 programına göre Türkçe dersine ait kazanımlar, hazırlanan öğrenci çalışma kitapları kaynak alınarak öğretilmeye çalışılmaktadır. Metinlerin yer aldığı ders kitabının yanı sıra çalışma kitaplarında yer alan metne ait sorular, dil bilgisi, yazım ve noktalama bölümlerine ait etkinliklerle öğrenciye verilmektedir. Bu bakımdan Türkçe dersinde ele alınan tüm bölümler metinler aracılığıyla öğretilmekte ve pekiştirilmektedir. Bu bakımdan Türkçe kitaplarına seçilen metinler üzerinde daha

önemle durulmalı ve öğretilenlerin uygulanabilmesi açısından tüm alanları kapsayacak şekilde zengin metinler seçilmesine dikkat edilmek zorundadır.

Demir' e göre; Türkçe ve edebiyat kitaplarına alınacak metinler seçilirken, metinlerin hem öğrenci düzeyine uygun olması hem de içerdiği kavram sayısı bakımından zengin olmasını ön planda tutulması gerekir. Öğrencinin kişisel kelime servetini hedeflenen düzeye çıkarmak için bu metinleri önemli bir materyal olarak görülmesi zorunludur.

Metinlerin belirlenen bir komisyona hazırlatılması ve okutulacak yaş grubunun düzeyi dikkate alınarak seçilmesi ve seçilen metinlerde kullanılan kelimelerin de zihinsel açıdan o gruba hitap etmesi gerekmektedir. Ayrıca metin türleri de okutulacak olan yaş grubu dikkate alınarak oluşturulmalıdır. Solak ve Yaylı' ya (2009) göre; kitaplara alınan bazı metinlerde öğrenci seviyesine uygunluk göz ardı edilmektedir. Çünkü MEB yayınları 7.sınıf Türkçe ders kitabında yer alan 'Son Kuşlar ve Komşusuzluk' adlı iki metnin Batu yayınları 8.sınıf ders kitabında yer aldığı görülmektedir. Yine MEB yayınları 6.sınıf Türkçe ders kitabında yer alan 'Mavisini Yitirmiş Yaşamak' adlı metne Batu yayınları 8.sınıf Türkçe ders kitabında rastlanmaktadır. Bu dengesizliğin giderilmesi öğretmen ve öğrenciler açısından kafa karışıklığını da giderecektir.

Öğrenciler seviyelerinin üzerinde bir metinle karşılaştıklarında metni anlamakta zorluk çekebilecekleri gibi seviyelerinin altında bir metinle karşılaştıklarında ise sıkılma davranışı göstereceklerdir. Bu olumsuzların ortan kalkması için metinlerin seviyeye uygun hazırlanmasına dikkat edilmelidir. Diğer yandan metinlerin yaşamla ilişkisini sağlayabilmek için metinlerin yıllık planlara konuları paralelinde yerleştirilmesi gerekmektedir. Aksi halde dönem içerisinde uygun zamanlarda işlenilmeyen metinlerden bazı amaçlara ulaşmada yeterli verim sağlanamayacaktır. Bu nedenle Türkçe ders kitaplarında yer alacak metinlerin özenle seçilmesi, belli kavramları ön plana çıkararak yaşamla ilişkilendirilmesi gerekmektedir. 2006'da düzenlenen Türkçe Öğretim Programı kapsamında hazırlanan ders kitaplarına bakıldığında eleştirilen noktalardan biri de metinlerin çok uzun olduğu konusundadır. Metnin işlenmesi gereken ders saati içerisinde yetiştirilemediği ve bazı bölümlerin süre problemi nedeniyle üzerinde yeteri kadar durulmadan geçildiği konusunda ortak düşünceler vardır.

Okuduğunu anlayabilen ve düşüncelerini düzgün bir şekilde ifade edip yazıya dökabilen, iletişimde kendini rahat ifade edebilen bireyler yaşamlarının her alanda başarıyı yakalayacaktır. Türkçe dersinin amaçlarına uygun bir şekilde işlenmesi ve öğretilmesi diğer derslerinde anlaşılabilirliğini arttıracak ve böylece bütün derslerde başarılı olma hususunda önemli bir adım teşkil edecektir.

2.6. Türkçe Eğitimi ve Türkçe Ders Kitapları Üzerine Yapılan Diğer Çalışmalar

Kamil İşeri (2002) ‘Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitabının İlköğretim Türkçe Programının Amaçlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi’ başlıklı makalesinde sormaca tekniğini kullanarak Niğde ilinde bulunan 16 merkez ilköğretim okulunun altıncı sınıfta bulunan 694 öğrenci ve altıncı sınıfa derse giren 22 öğretmen üzerinde yaptığı araştırmada; öğretmenlerin Türkçe ders kitabının Türkçe Öğretim Programının belirttiği amaç ve davranışları kazandırmada araç olma işlevini düşük düzeyde yansıttığını belirtmiş öğrenciler ise orta düzeyde yansıttığı görüşünü bildirmişlerdir.

Canan Aslan’ın ‘Türkçe Ders Kitaplarında Türkçe Olmayan Sözcüklerin Kullanımı Üzerine Bir İnceleme’ başlıklı makalesinde tarama modeli kullanılarak içerik çözümlemesi tekniğinden yararlanılmış ve MEB tarafından hazırlanan 200-2007 eğitim öğretim yılında devlet okullarında okutulan 1-5.sınıfa kadar Türkçe ders kitapları incelenmiştir. Araştırma sonunda bazı özel durumlar sebebiyle alınmayan kelimeler hariç toplam 4710 sözcüğün olduğu saptanmış ve tekrar olmaksızın bu sözcüklerin 41 tanesinin Türkçe karşılıkları olduğu halde bu karşılıkların kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Saadettin Keklik’in ‘1-8.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Metin Türleri ve Özellikleri Açısından İncelenmesi’ başlıklı çalışmasında ders kitaplarında yer alan metin türleri incelenmiş ve kitaplarda yer alması gereken türlerin (masal, roman, tiyatro, fabl...gibi)az sayıda yer verildiği ortaya konmuştur.

Mehmet Akif Çeçen’in (2008) ‘Yedinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinler Üzerine Tutarlılık Bakımından Bir Araştırma’ başlıklı betimsel çalışmasında; 2007-2008 yılından başlayarak ilköğretim okullarının 7.sınıfları için beş

yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilen MEB, Pasifik ve Harf yayınevlerince hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki 11 hikâye tutarlık bakımından incelenmiştir. Çalışma sonunda; hikâyelerin büyük bölümünün tutarlılık bakımından –az ya da çok- bazı sorunlar barındırdığı ortaya konulmuştur.

Eyüp Coşkun ve Seda Taş'ın (2008) yaptıkları 'Ders Kitaplarına Metin Seçimi Açısından Türkçe Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi' başlıklı betimsel araştırmada tarama modeli kullanılarak metin seçimleri incelenmiş ve geçmişten günümüze yaklaştıkça Türkçe öğretim programlarında kitaplara alınacak metinlerin seçimi ile ilgili daha çok değişkene ve daha belirleyici ifadelerle yer verildiğinin görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Ülker Şen'in (2008) tarama modeli kullanarak yaptığı 'Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İlettiği Değerler Açısından İncelenmesi' başlıklı çalışmada beş ayrı yayınevine ait altıncı sınıf Türkçe ders kitabında yer alan metinlerin ilettiği değerlerin yüzde ve frekans oranları belirlenmiş ve her bir kitabın değerleri iletmede orantısız ve yetersiz olduğu saptanmıştır.

Murat Solak ve Derya Yaylı' nın (2009) yaptığı 'İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarının Türler Açısından İncelenmesi' başlıklı araştırmalarında MEB, Koza, Pasifik, Batu yayınevlerince hazırlanan Türkçe ders kitaplarında bulunan toplam 155 metin belgesel tarama yöntemiyle incelenmiş, araştırmada elde edilen bulgular sonucunda yayınevlerinin metin türlerinin dağılımı açısından yeterince titiz davranmadıkları ortaya konmuştur.

Cevdet Epaçan ve Melih Erzen'in (2008) yaptığı 'İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programını Değerlendirilmesi' başlıklı araştırmada öğretmenlerin İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı hakkındaki görüşleri anket uygulanarak alınmış ve anket sonucunda öğretmenlerin programın etkililiği ve yeterliliği hakkında bir kararsızlık içinde oldukları saptanmıştır. Kitapların yeterli olmadı düşüncesi öğretmenlerin çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. Kitaplarda yer alan etkinliklerin yetiştirilmesi konusunda sıkıntı yaşanıldığı da öğretmenler tarafından dile getirilmiştir.

Selver Taşıgüzel'in yaptığı 'İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarında Öğretici Nitelikteki Metinlerdeki Eşdizimdel Örüntülerin Görünümü' başlıklı

bağlantı/ilişki analizi yöntemiyle yapılan araştırmada 6-7 ve 8.sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinler söylem yapısı, sınıflar arası beklenen olası kavramsal gelişimler de göz önünde bulundurularak metin dilbilimsel veriler çerçevesinde çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda; metinlerin sınıflar büyüdükçe beklenen kavramsal gelişimin aksine sözcüksel düzlemde bir daralma olduğu, metinlerin öğrencilerin kavramsal dünyasını geliştirmede amaçlı ve bilinçli bir edim içinde olmadığı, metinlerin hazırlanmasında bilinçli bir kavram gelişimi stratejisinin uygulanmadığı ortaya konulmuştur.

Mehmet Kurudayıoğlu ve Özay Karadağ'ın (2006) yaptığı 'Ortak Kelime Hazinesi Kazandırmada İlköğretim Sekizinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Durumu' başlıklı alan araştırması yöntemi kullanılarak yapılan araştırmada ilköğretim 8.sınıf MEB ve Elit yayınları sekizinci sınıf ders kitapları incelenmiştir. Araştırma sonucunda; sekizinci sınıf öğrencilerinin yüksek yaygınlık ve sıklıkla kullandıkları kelimeler ile onlar için hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki metinler karşılaştırıldığında aralarında büyük bir uyumsuzluk oluşu ve öğrenciler arasında belli bir yaygınlığa sahip kelimelerin yaklaşık yarısının ders kitaplarında hiç bulunmadığı saptanmıştır.

Havva Yaman, Selma Taflan ve Sanem Çolak'ın (2009) yaptığı 'İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Değerler' başlıklı araştırmasında tarama modeli kullanılarak MEB, Koza, Pasifik ve Batu yayınevlerince 2008-2009 öğretim yılında okutulan ilköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitapları Spranger(1928)tarafından geliştirilen 62 maddeden oluşan 'Ders Kitaplarındaki Değerler Formu' ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda; Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin aktardığı teorik değerlerin ait olduğu sınıfa göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı, teorik değerlerin 6.sınıf Türkçe ders kitaplarında 8.sınıflara göre daha fazla aktarıldığı sonucunu ortaya koymuştur.

Seçkin Aydın'ın (2004) yaptığı 'Türkçe Derslerinde Ön Örgütleyicilerin Kullanımına Yönelik Değerlendirme ve Bu çerçevede Türkçe Ders Kitaplarına Eleştirel Bir Bakış' adlı çalışmasında eleştirel düşünme yeteneğinin özünü oluşturan 'ön örgütleyiciler' in önemi üzerinde durulmuş Türkçe derslerinde daha fazla yararlanılması gerektiği konusuna dikkat çekilmiştir.

Murat Özbay ve Deniz Melenlioğlu' nun (2009) tarama yöntemi kullanarak yaptığı 'Türkçe Öğretiminde Deyimlerin Öğrenme Öğretme Süreci Bakımından Değerlendirilmesi' başlıklı betimsel çalışmada deyimler ve atasözlerinin bir milletin kültürel gelişiminin temelinde yer aldığı düşüncesi temel alınarak değerler kapsamında öğretilmesi önerilen deyimler belirlenmiş ve Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın deyim öğretimi açısından gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

Pınar Girmen, M. Fatih Kaya ve Emel Bayrak'ın (2010) betimsel yöntem kullanarak yaptığı 'Türkçe Eğitimi Alanında Yaşanan Sorunların Lisansüstü Tezlere Dayalı Olarak Belirlenmesi' başlıklı araştırmada Türkiye'de 2006-2010 Ocak ayına kadar Türkçe eğitimi alanında tamamlanmış ve YÖK Tez Merkezi'ne ulaştırılmış 178 tez incelenmiştir. Türkçe eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin 8 tema üzerinde toplandığı ortaya konmuş ve bu temalar 'Ders kitapları 62,Anlatım 35,İlk okuma yazma 22,Anlama 18,Türkçe dersi öğretim programı değerlendirme 17,Dilbilgisi 12,Ölçme ve değerlendirme 8,Görsel okuma ve görsel sunu 4'olarak belirlenmiştir. Ders kitaplarına iliklin yaşanan sorunlar metinlerden, kitaplarda yer alan etkinliklerin yetersizliğinden ve görsellerden kaynaklanan sorunlar olduğu belirlenmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

MEB yayınları 6-7-8.sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde bulunan kelimelerin temaya uygunluğunun incelendiği çalışmada, nitel araştırma yaklaşımıyla durum belirleme amacına yönelik olarak doküman inceleme yöntemi ve tarama tekniği kullanılmıştır.

3.2.Verilerin Toplanması ve Yorumu

Araştırmanın verilerinin toplanmasında MEB yayınları 2009 yılı basımlı 6, 7. ve 8. sınıf ait 3 Türkçe ders kitabı incelenmiştir. Araştırmada değerlendirilen metinlerin sayısı 19'u 6.sınıf,19'u 7.sınıf ve 18'i 8.sınıf olmak üzere toplam 56'dır.

3.3. Verilerin Analizi:

Verilerin analizinde; 6-7 ve 8.sınıf ders kitaplarında yer alan metinler tek tek incelenmiş metinlerin ilişkili olduğu alt temalar belirlenmiş, metinden hareketle metnin konusu, metnin amaç ve kazanımları, anahtar kelimeleri tespit edilmiştir. Araştırmamızın konusu gereği amaç ve kazanımlar içerisinde okuma, konuşma, yazma; temel dil beceri alanları ve dil bilgisi alanında sadece kelimelerle ilgili kazanımlara yer verilmiştir. Temayla birebir ilişkili olan anahtar kelime ve kelime grupları alt temalar da dikkate alınarak incelenmiştir.

3.4.Kitapların Tanıtımı

3.4.1. Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitabı

Çalışmamızda Millî Eğitim Bakanlığı Doğan Ofset Yayıncılık ve Matbaacılığın yayımladığı, İstanbul 2009 basımlı, 6. sınıf Türkçe ders kitabı esas alınmıştır. Ders kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı ve Öğretmen Kılavuz Kitabı olmak üzere üç kitap vardır. Metinler ders kitabı içerisinde, metinlerle ilgili etkinlik çalışmaları öğrenci çalışma kitabı içerisinde, hem metinler hem de etkinlikler öğretmene yardımcı olacak yönergelerle birlikte öğretmen kılavuz kitabı içerisinde yer almaktadır. Kitaplarda bulunan serbest okuma metinleri araştırmaya dâhil edilmemiştir. Aynı başlık altında bulunan farklı metinler tek metin olarak değerlendirilmiştir.

a)Kitapta yer alan tema sayısı ve adları: 6 (Okuma Kültürü, Atatürk, Duygular ve Hayaller, Sevgi, Zaman ve Mekân, Doğa ve Evren)

b)Metinler: Kitap 19 metinden oluşmaktadır. Bu metinlerin hangi temada yer aldıkları, yazarları ve türleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 3.4.1.

6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı

<u>Metin No/Sayfa</u>	<u>Tema</u>	<u>Metnin Adı</u>	<u>Metnin Yazarı</u>	<u>Metnin Türü</u>
1/10	Okuma Kültürü	Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması	Mehmet Güler	Hikâye
2/18	Okuma Kültürü	Okuma Üstüne	Bacon	Deneme
3/22	Okuma Kültürü	En İyi Arkadaş	Hadi Besleyici	Tiyatro

4/32	Atatürk	Atatürk ve Onun Büyük Eseri	Komisyon	Biyografi
5/38	Atatürk	Atatürk'ten Anılar	İsmail Habip Sevük, Şükrü Tezer, Ayşe Afet İnan	Anı
6/41	Atatürk	Kadının Siyasi ve Sosyal Haklarını Kazanması	www.meb.gov.tr	Deneme
7/42	Atatürk	Atatürk ve Tarihimiz	Komisyon	Tiyatro
8/48	Duygular ve Hayaller	Ömür Boyu Mutluluk	Fadime Çetin	Hikâye
9/52	Duygular ve Hayaller	Meşe ile Saz	La Fontaine	Fabl
10/54	Duygular ve Hayaller	Çocuk ve Resim	Dilaver Cebeci	Şiir
11/58	Sevgi	Bir Mektup	Atalay Yörükoğlu	Mektup
12/61	Sevgi	İstanbul Liseli Küçük Hasan	İsmail Bilgin	Hikâye
13/70	Sevgi	Bayrak	Arif Nihat Asya	Şiir
14/74	Zaman ve Mekân	Beypazarı	Ülkü Özel Akagündüz	Gezi Yazısı
15/78	Zaman ve Mekân	Anadolu'da Bahar	Abdurrahim Karakoç	Şiir
16/80	Zaman ve Mekân	Zamanı Kazanmak veya Kaybetmek	Şevket Rado	Deneme
17/84	Doğa ve Evren	Mavisini Yitirmiş Yaşamak	Ali Çolak	Deneme
18/88	Doğa ve Evren	Kırkikindiler	Hikmet Birand	Gezi Yazısı
19/92	Doğa ve Evren	Cennet Göller Tek Tek Yok Oluyor	Teslime Tosun,Kerem Pulgat	Haber

3.4.2. Yedinci Sınıf Türkçe Ders Kitabı

a)Kitapta yer alan tema sayısı ve adları: 6 (İletişim, Atatürkçülük, Kavramlar ve Çağrışımlar, Milli Kültür, Doğa ve Evren, Toplum Hayatı)

b)Metinler: Kitap 19 metinden oluşmaktadır. Bu metinlerin hangi temada yer aldıkları, yazarları ve türleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 3.4.2.

7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı

<u>Metin No/Sayfa</u>	<u>Tema</u>	<u>Metnin Adı</u>	<u>Metnin Yazarı</u>	<u>Metnin Türü</u>
1/10	İletişim	Tatlı Dil	Şevket Rado	Söyleşi
2/14	İletişim	Yolcu Konmaz Otel	Cemil Miroğlu	Tiyatro
3/20	İletişim	Bir İletişim Biçimi Olarak Karikatür	Hakkı Uslu	Deneme
4/26	Atatürkçülük	Atatürk	Rasim Köroğlu	Şiir
5/28	Atatürkçülük	Atatürk ve Sanat	Haldun Taner	Deneme
6/30	Atatürkçülük	Atatürk ve Türk Tiyatrosu	Lütfi Ay	Anı
7/33	Atatürkçülük	Türk Dili	Atatürkçülük Üçüncü Kitap	Makale
8/38	Kavramlar ve Çağrışımlar	Bilmece	Ünver Oral	Tiyatro
9/41	Kavramlar ve Çağrışımlar	Hayata Açılan Kapılar	Oya Berk	Deneme
10/44	Kavramlar ve Çağrışımlar	İyimserlik ve Kötümserlik	Şevket Rado	Söyleşi

11/50	Milli Kùltür	Anadolu'nun Cirit Oyunları	Mehmet Önder	Söyleşi
12/53	Milli Kùltür	Karada Yüzen Donanma	Yavuz Bahadıroğlu	Hikâye
13/56	Milli Kùltür	Bozkırın Tezenesi	Bayram Bilge Tokel	Biyografi
14/62	Doğa ve Evren	Susayan Konya	Aysin Tektaş	Gezi Yazısı
15/68	Doğa ve Evren	Deniz Hasreti	Ömer Bedrettin Uşaklı	Şiir
16/70	Doğa ve Evren	Son Kuşlar	Sait Faik Abasıyanık	Hikâye
17/78	Toplum Hayatı	Komşusuzluk	Ali Çolak	Söyleşi
18/82	Toplum Hayatı	Mustafa Kemal'in Kağnısı	Fazıl Hüsnü Dağlarca	Şiir
19/85	Toplum Hayatı	Anadolu'da Konukseverlik	Mehmet Önder	Deneme

3.4.3. Sekizinci Sınıf Türkçe Ders Kitabı

a)Kitapta yer alan tema sayısı ve adları: 6 (Zaman ve Mekân, Atatürkçülük, Milli Kùltür, Toplum Hayatı, Bilim ve Teknoloji, Kişisel Gelişim)

b)Metinler: Kitap 20 metinden oluşmaktadır. 6 ve 7.sınıf kitaplarından farklı olarak iki tane serbest okuma metni vardır ve Atatürkçülük temasında üç metne yer verilmiştir. Zaman ve Mekân, Kişisel Gelişim temalarında biri serbest okuma metni olmak üzere 4'er metne yer verilmiştir. Metinlerin hangi temalarda yer aldığı, yazarları ve türleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 3.4.3.

8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı

Metin No/Sayfa	Tema	Metnin Adı	Metnin Yazarı	Metnin Türü
1/10	Zaman ve Mekân	Kız Kalesi	Saim Sakaoglu	Efsane
2/12	Zaman ve Mekân	Geçmiş Zaman Şiirleri	Bayram Bilge Tokel	Şiir
3/14	Zaman ve Mekân	Eski Ankara Evleri	Pınar Yetimoğlu	Gezi Yazısı
5/20	Atatürkçülük	Atatürk'ten Anılar	Hasan Reşit Tankut, İlknur Güntürkün Kalıpcı	Anı
6/22	Atatürkçülük	Onuncu Yıl Nutku	Ankara 29 Ekim 1933	Söylev
7/24	Atatürkçülük	Atatürk ve Bilim	Aydın Sayılı	Makale
8/30	Milli Kültür	İhtiyar Çilingir	Memduh Şevket Esendal	Hikâye
9/32	Milli Kültür	Gönül Mimarlarımız	Talat Sait Halman, Şükrü Enis Regü	Biyografi
10/38	Milli Kültür	Nevruz ve Birlik	Sevinç Çokum	Fıkra
11/42	Toplum Hayatı	Ergenekon Destanı	Anonim	Destan
12/45	Toplum Hayatı	Çiğdem Der Ki	Miyase Sertbarut	Hikâye
13/52	Toplum Hayatı	Aşinasız	Ali Çolak	Deneme
14/58	Bilim ve Teknoloji	Basından Teknoloji Haberleri	Özcan Yağmur, Salih Hamurcu	Haber
15/63	Bilim ve Teknoloji	Anadolu'nun Bahtı Açık Kara Treni	Mehmet Önder	Söyleşi
16/67	Bilim ve Teknoloji	Bilgisayar Yalnızlığı	Ali Çolak	Deneme

17/72	Kişisel Gelişim	Hayatta Başarının Yolları	Selim Sırrı Tarcan	Konferans
18/75	Kişisel Gelişim	İki İyi İnsan	Enver Naci Gökşen	Hikâye
19/80	Kişisel Gelişim	Martı	Richard Bach	Roman

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

6.sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde yer alan anahtar kelime ve kelime gruplarının temaya uygunluğu nedir?

6.SINIF TÜRKÇE DERS KİTABI METİNLERİ

1.TEMA:

OKUMA KÜLTÜRÜ

Metin 1:Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması(Mehmet Güler)

Alt Tema: Kitaplar

1)Metnin Konusu: Bir çocuk kitaplığında yer alan kitapların, hangisinin daha değerli olduğu konusunda yaptığı tartışma.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimleri doğru telaffuz eder.(Okuma 1,3; Konuşma 2,3)
- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Çocuk kitapları, okur, kitaplık, fıkra, masal, fabl, roman, Andersen, La Fontaine, Nasreddin Hoca, filozof, zaman, dost, cümle, sözcük, düşündürmek, düş

yaratmak, dünya çocukları, sorumluluk, cesaret, tartışma, kendinden geçmek, zevk duymak, küçümsemek, ,giz, Don Kişot, Güliwer'in Gezileri, Kibritçi Kız, Walt Disney."

Bir yazıda konuyu en açık bir biçimde yansıtan kelime ve kelime grubu olan anahtar kelimeler bu metin içinde 29 tanedir. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları ise şunlardır: *"Çocuk kitapları, okur, kitaplık, fıkra, masal, fabl, roman, Andersen, La Fontaine, Nasreddin Hoca, Don Kişot, Güliwer'in Gezileri, Kibritçi Kız, Walt Disney."* okuma kültürü alanı ile ilgili kavram alanı sözcükleridir.

"Filozof, zaman, dost, cümle, sözcük, düşündürmek, düş yaratmak, dünya çocukları, sorumluluk, cesaret, tartışma, kendinden geçmek, zevk duymak, küçümsemek, ,giz." sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 14, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 16 kelime vardır.

Metin 2:Okuma Üstüne(Bacon)

Alt Tema: Okuma alışkanlığı

1)Metnin Konusu: Okumanın insana sağladığı yararlar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

"Olgunluk, tecrübe, zihin, fayda, hafıza, problem, reçete, özen, dikkat, hazmetmek, süzgeç, okumak, , kitaplar, şiir kitapları, tarih kitapları, felsefe kitapları,

matematik kitapları, yavan, benlik, ilaç, hazırcevap, nükteci, ahlak, zihin dağınıklığı, öğüt vermek, derinleştirmek, haz duymak.”

Metinde 27 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:” *Okumak, , kitaplar, şiir kitapları, tarih kitapları, felsefe kitapları, matematik kitapları.”*

“*Olgunluk, tecrübe, zihin, fayda, hafıza, problem, reçete, özen, dikkat, hazmetmek, süzgeç, yavan, benlik, ilaç, hazırcevap, nükteci, ahlak, zihin dağınıklığı, öğüt vermek, derinleştirmek, haz duymak.”* sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 6, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 21 kelime vardır.

Metin 3:En İyi Arkadaş(Hadi Besleyici)

Alt Tema: Kitapların faydaları

1)Metnin Konusu: Dede ve torunları arasında kitapların en iyi dost olduklarına dair geçen bir konuşma.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Konuşma 2,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“İhtiyaç duymak, görgü, düşündürmek, bilgili insan, öğretmen, kavramak, pekiştirmek, yarar, okumak, kitap, öğrenmek, kaynak kitap, kitap haftası, kitaplık, değersiz kitap, nitelikli kitap, mizaç, yanılğı, zararlı, biriktirmek, tanıştırmak, eğlendirmek, dost, arkadaş.”

Metinde 24 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: “Okumak, kitap, öğrenmek, kaynak kitap, kitap haftası, kitaplık, , değersiz kitap, nitelikli kitap.”

“İhtiyaç duymak, görgü, düşündürmek, bilgili insan, öğretmen kavramak, pekiştirmek, yarar, mizaç, yanlış, zararlı, biriktirmek, tanıştırmak, eğlendirmek, dost, arkadaş.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 8, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 16 kelime vardır.

2.TEMA:

ATATÜRKÇÜLÜK

Metin 4:Atatürk ve O’nun Büyük Eseri(Komisyon)

Alt Tema: Atatürk’ün Hayatı

1)Metnin Konusu: Mustafa Kemal Atatürk’ün hayatı ve yaptığı çalışmalar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Gümrük memuru, Türk askerleri, azim, layık olmak, hür kalmak, emanet, askeri okul, Mondros Antlaşması, kararlı, rütbe, taarruz, işgal edilmek, devlet, inkılâp, İtilaf devletleri, işgal etmek, Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti, Selanik, Ali Rıza

Efendi, Zübeyde Hanım, Makbule, , Mülkiye Rüştiyesi, Türk bağımsızlığı, Manastır Askeri İdadisi, Türk milleti, Çanakkale Savaşları, kurtuluş mücadelesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Sivas Kongresi, Kuvay-ı Milliye, Cumhuriyet, Harp Okulu, Başkomutanlık Meydan Savaşı, Erzurum Kongresi, 1.Dünya Savaşı, imkânsızlık, vatansever, irade, savaş, Osmanlı Devleti, zayıf düşmek, Türk yurdu mücadele etmek, fakirlik, ahlak, Samsun, çiftlik sıkıntı, Anadolu, ilim, direniş, öğrenim, kesintiye uğramak.”

Metinde 54 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: “*Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti, Selanik, Ali Rıza Efendi, Zübeyde Hanım, Makbule, , Mülkiye Rüştiyesi, Türk bağımsızlığı, Manastır Askeri İdadisi, Türk milleti, Çanakkale Savaşları, kurtuluş mücadelesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Sivas Kongresi, Kuvay-ı Milliye, , Cumhuriyet, Harp Okulu, Başkomutanlık Meydan Savaşı, , Erzurum Kongresi, 1.Dünya Savaşı.*”

“*Gümrük memuru, Türk askerleri, azim, layık olmak, hür kalmak, emanet, askeri okul, Mondros Antlaşması, kararlı, rütbe, taarruz, işgal edilmek, devlet, inkılâp, İtilaf devletleri, işgal etmek, imkânsızlık, vatansever, irade, savaş, Osmanlı Devleti, zayıf düşmek, Türk yurdu mücadele etmek, fakirlik, ahlak, Samsun, çiftlik sıkıntı, Anadolu, ilim, direniş, öğrenim, kesintiye uğramak.*” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 19, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 35 kelime vardır.

Metin 5:Atatürk’ten Anılar (İsmail Habip Sevük, Şükrü Tezer, Ayşe Afet İnan)

Alt Tema: Atatürk’te vatan ve millet sevgisi

1)Metnin Konusu: Mustafa Kemal Atatürk’ün Hatay’da bir kız çocuğuyla arasında geçen konuşma,

- ❖ I.Dünya Savaşı'nda Doğu Cephesi'nde Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği ileri görüşlülük,
- ❖ Afet İnan'ın Çanakkale'ye yaptığı gezi ve izlenimlerini Mustafa Kemal Atatürk ile paylaşması.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Söylev, anıt, yapmacıklık, ıstırap, Hatay, şehit, belde, Türk yurdu, birlik, düşman, husus, Komutan Mustafa Kemal, büyük kurtarıcımız, Türk Tarih Kurumu, Birinci Dünya Savaşı, Anafartalar, Atatürk, Conkbayırı, Çanakkale, Doğu Cephesi, ruh, Mehmetçik Anıtı, emniyet, kanaat getirmek, asker.”

Metinde 25 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Komutan Mustafa Kemal, Atatürk, büyük kurtarıcımız, Türk Tarih Kurumu, Birinci Dünya Savaşı, Anafartalar, Conkbayırı, Çanakkale, Doğu Cephesi”*

“ Söylev, anıt, yapmacıklık, ıstırap, Hatay, şehit, belde, Türk yurdu, birlik, düşman, husus, ruh, Mehmetçik Anıtı, emniyet, kanaat getirmek, asker” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 9, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 18 kelime vardır.

Metin 6:Kadının Sosyal ve Siyasi Haklarını Kazanması (www.meb.gov.tr)

Alt Tema: Vatandaşlık görevleri

1)Metnin Konusu: Ülkemizde kadınların sosyal ve siyasal hakları kazanmalarına kadar geçirilen süreç ve yapılan çalışmalar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Görev almak, benimsemek, savunmak, ilim, kadın, kültürel hayat, eğitim yapma, siyasi hak, muhtarlık, fazilet, talep etmek, erkek, ekonomik hayat, meslek seçme, toplum hayatı, Atatürk, Türk Medeni Kanunu, demokrasi, anayasa, modern, layık olmak, Türk kadını, milletvekili, sosyal hayat, aile kurma, sosyal hak.”

Metinde 26 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Atatürk, Türk Medeni Kanunu, demokrasi, anayasa.”*

“Görev almak, benimsemek, savunmak, ilim, kadın, kültürel hayat, eğitim yapma, siyasi hak, muhtarlık, fazilet, talep etmek, erkek, ekonomik hayat, meslek seçme, toplum hayatı, modern, layık olmak, Türk kadını, milletvekili, sosyal hayat, aile kurma, sosyal hak.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 3, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 23 kelime vardır.

Metin 7:Atatürk ve Tarihimiz(Komisyon)

Alt Tema: Atatürk’ün tarihimize verdiği önem

1)Metnin Konusu: Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk tarihine verdiği önem ve bu konuda yaptığı çalışmalar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

Tespit etmek, insancıl, tarih, hoşgörölü, nesil, köklü, ideal, muhteşem, kudret, vasiyetname, ispat etmek, meziyet, hakikat, ecdat, seminer, talimat, mahiyet, Osmanlı Türkleri, Mustafa Kemal Atatürk, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti, Türkiye Cumhuriyeti, medeniyet, demokratik, milli benlik, bağımsızlık, milli tarih, Türk milleti, önder, faydalanmak, millet, fert, etkileyici, kalıntı, mazi, haşmet, kabiliyet, idareci, şerefli, kongre, mühim, gelenek, görenek, Selçuklu Türkleri, kültür, dil, sadık, hedef, konferans, yaratılış, adil, hâkimiyet, cengâver, övünmek.”

Metinde 53 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır.” *Mustafa Kemal Atatürk, Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti, Türkiye Cumhuriyeti, medeniyet, demokratik, milli benlik, bağımsızlık, milli tarih, Türk milleti, önder.”*

“Faydalanmak, millet, fert, etkileyici, kalıntı, mazi, haşmet, kabiliyet, idareci, şerefli, kongre, mühim, gelenek, görenek, Selçuklu Türkleri, kültür, dil, sadık, hedef, konferans, yaratılış, adil, hâkimiyet, cengâver, övünmek, tespit etmek, insancıl, hakikat, tarih, hoşgörölü, nesil, köklü, ideal, muhteşem, kudret, vasiyetname, ispat etmek, meziyet, ecdat, seminer, talimat, mahiyet, Osmanlı Türkleri.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 10, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 43 kelime vardır.

3.TEMA:

DUYGULAR ve HAYALLER

Metin 8:Ömür Boyu Mutluluk(Fadime Çetin)

Alt Tema: Mutluluk

1)Metnin Konusu: Kan bağışı yapmanın önemi.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)
- Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.(Konuşma 1,6)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Hemşire, önemsemek, ameliyat, duygu, hayal, duygusal, mutlu düşünce, şans, yürek, mutluluk, kalp, huzur, manevi coşku, Kızılay, biriktirmek, dikkat kesilmek, kan bağışı, hemofili, teklif, kabul etmek, servet, yardım, acı, sevinç, gizlice, hemşire, doktor, ihtimal, bedel, deneyim, afet, hamle yapmak, çikolata, meyve suyu, insanlık yardımı.”

Metinde 35 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”*Duygu, hayal, duygusal, mutlu düşünce, şans, yürek, mutluluk, kalp, huzur, manevi coşku, acı, sevinç.*”

“Kızılay, biriktirmek, dikkat kesilmek, kan bağışı, hemofili, teklif, kabul etmek, servet, yardım, hemşire, önemsemek, ameliyat, gizlice, hemşire, doktor, ihtimal, bedel, deneyim, afet, hamle yapmak, çikolata, meyve suyu, insanlık yardımı.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 12, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 23 kelime vardır.

Metin 9: Meşe ile Saz(La Fontaine)

Alt Tema: Kibir

1) Metnin Konusu: Meşe ile sazın güç üzerine yaptığı konuşma.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Seher, yel, meşe, Tanrı, bükülmek, gövde, dayanmak, bora, kasırga, meltem, gölge, karayel, saz, eğilmek, dimdik durmak, sermek, acımak, iyi yürekli olmak, korkmak, üzülmek, ürpermek, haksızlık etmek, kanat germek, boyun eğmemek.”

Metinde 24 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”*Acımak, iyi yürekli olmak, korkmak, üzülmek, ürpermek, haksızlık etmek, kanat germek, boyun eğmemek.*”

“Meşe, Tanrı, bükülmek, gövde, dayanmak, bora, kasırga, meltem, gölge, karayel, saz, eğilmek, seher, yel, dimdik durmak, sermek.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 8, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 16 kelime vardır.

Metin 10: Çocuk ve Resim(Dilaver Cebeci)

Alt Tema: Özlem

1)Metnin Konusu: Çocukların resimlerinde anlattığı duygular.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Okuma 1,3; Konuşma 2,3)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Hünerli, resim, serpmek, dirlik, sonsuzluk, masal beldesi, nakışlı, sevgi, huzur, cömert, asil, ebemkuşağı, boy atmak, çimenler, gökçek.”

Metinde 15 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Sevgi, huzur, cömert, asil.”*

“Ebemkuşağı, çimenler, hünerli, resim, serpmek, dirlik, sonsuzluk, masal beldesi, boy atmak, nakışlı, gökçek.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 4, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 11 kelime vardır.

4.TEMA:

SEVGİ

Metin 11: Bir Mektup (Atalay Yörükoğlu)

Alt Tema: Aile sevgisi

1) Metnin Konusu: Bir çocuğun anne ve babasına duygu ve düşüncelerini aktarmak için yazdıkları.

2) Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder. (Okuma 1,3)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır. (Okuma 4,3)
- Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır. (Konuşma 5,4)

3) Metnin anahtar kelimeleri:

“Söylev, kulak ardı etmek, yanlış, sindirmek, usandırmak, yargılamak, olgunluk, bunaltmak, duygu, sevecen, sevgi, güven, saygı, anne, baba, önemsemek, çabalamak, inanç, aşılamak, onur, düşünce, dile getirmek, büyüme, değişme, kişilik, tanıma, geliştirmek, öğrenmek, düş kırıklığına uğratmak, ceza, ürmek, soğukkanlılık, özgürlük, anlayışlı, yoldan sapmak, sınırlamak, kısıtlanmak, yetenek, sığınmak, yitirmek, bocalamak, öğüt vermek, tedirgin olmak, sarsılmak, haksızlık etmek.”

Metinde 45 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Duygu, sevecen, sevgi, güven, saygı, anne, baba, önemsemek, çabalamak, inanç.”*

“Düşünce, dile getirmek, büyüme, değişme, kişilik, tanıma, geliştirmek, öğrenmek, düş kırıklığına uğratmak, ceza, ürmek, soğukkanlılık, özgürlük, anlayışlı, yoldan sapmak, sınırlamak, kısıtlanmak, yetenek, sığınmak, yitirmek, bocalamak, öğüt vermek, tedirgin olmak, söylev, kulak ardı etmek, yanlış, sindirmek, usandırmak,

yargılamak, olgunluk, bunaltmak, aşağılamak, onur, sarsılmak, haksızlık etmek.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 10, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 35 kelime vardır.

Metin 12: İstanbul Liseli Küçük Hasan(İsmail Bilgin)

Alt Tema: Vatan sevgisi

1)Metnin Konusu: Çanakkale Savaşı’ı sırasında İstanbul Lisesi’nde okuyan Hasan’ın Kurtuluş Savaşı’na katılma isteği ve vatan sevgisi.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.(Okuma 4,1)
- Okuduklarından hareketle öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.
- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Konuşma1,3)

3)Metnin anahtar kelimeler:

“Gayret etmek, vazife, dilekçe, sevinmek, Türk askerleri, birlik, Çanakkale Savaşı, ihtiyat kuvveti, sıva, çimento, ifade etmek, anı, yaralı, gönüllü, enveriye, mani olmak, sargı, öğrenciler, üzüntü duymak, matara, nüfuz etmek, rutubet, benimsemek, el birliği, kara haber, zaruret, istirahat, gayret etmek, mola vermek, tetik, güneş, hengâme, dua etmek, öğretmenler, teklif, hayret etmek, sözleşmek, okul, kir, Harbiye Nezareti,

muharebe, taarruz etmek, coşku, şehit, er, süngü, vuruşma, çarpışmak, tüfek, birlik, hücum.”

Metinde 51 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır.” *Sevinmek, Türk askerleri, birlik, Çanakkale Savaşı, ihtiyat kuvveti, Harbiye nezareti, muharebe, taarruz etmek, coşku, şehit, er, süngü, vuruşma, çarpışmak, tüfek, birlik, hücum.”*

“*Sıva, çimento, ifade etmek, anı, yaralı, gönüllü, enveriye, mani olmak, sargı, öğrenciler, üzüntü duymak, matara, nüfuz etmek, rutubet, benimsemek, el birliği, kara haber, zaruret, istirahat, gayret etmek, mola vermek, tetik, güneş, hengâme, dua etmek, öğretmenler, gayret etmek, vazife, dilekçe, teklif, hayret etmek, sözleşmek, okul, kir.”* sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 17, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 34 kelime vardır.

Metin 13:Bayrak(Arif Nihat Asya)

Alt Tema: Bayrak Sevgisi

1)Metnin Konusu: Bayrağımıza duyulan sevgi.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Okuma 1,3)
- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.(Yazma 5,2)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

”Bayrak, barış, savaş, mavi gök, şehit, süzgül, kızıl süs, keder, çiçek, kızılık, destan, çöl, şeref, ılık, doğmak, gelinlik, mezar, gölge, örtü, korku, ölmek.”

Metinde 21 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Bayrak, barış, savaş.”*

“Mavi gök, şehit, süzgül, kızıl süs, keder, çiçek, kızılık, destan, çöl, şeref, ılık, doğmak, gelinlik, mezar, gölge, örtü, korku, ölmek.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 3, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 18 kelime vardır.

5.TEMA:

ZAMAN ve MEKÂN

Metin 14: Beypazarı(Ülkü Özel Akagündüz)

Alt Tema: Şehirler

1)Metnin Konusu: Ankara’nın ilçesi olan Beypazarı’nın tarihi, toplumsal ve fiziksel özellikleri.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Metindeki anahtar kelimeleri belirler.(Okuma 2,2)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)
- Okuduklarından hareketle öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur(Okuma 4,4)

- Yabancı dillerden alınmış dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.(Yazma 1,6)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

”Beypazarı, Safranbolu, Suluhan, Çayırhan, Çin, Ankara, zaman, İpek Yolu, sokak, ev, dükkân, pazar, ahi geleneği, sepet, kolaçan etmek, güveç, usta, ışık, havuç, yoğurt, buğday, tezgâh, bakır, tören, semer, hasır, asma yaprağı, şalvar, bürgü, işlemecilik, telkari, güneş, ahşap, kervan, fısıldaşmak, tarih, ırgatlık, traktör, çağdaş, kütük, mes, çekiç, dokuma, tokmak, esnaf.

Metinde 45 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Beypazarı, Safranbolu, Suluhan, Çayırhan, Çin, Ankara, zaman, İpek yolu, sokak, ev, dükkân, Pazar, ahi geleneği, tarih.”*

“Sepet, kolaçan etmek, güveç, usta, ışık, havuç, yoğurt, buğday, tezgâh, bakır, tören, semer, hasır, asma yaprağı, şalvar, bürgü, işlemecilik, telkari, güneş, ahşap, kervan, fısıldaşmak, ırgatlık, traktör, çağdaş, kütük, mes, çekiç, dokuma, tokmak, esnaf.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 14, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 31 kelime vardır.

Metin 15: Anadolu’da Bahar(Abdurrahim Karakoç)

Alt Tema: Yurdumuz

1)Metnin Konusu: Anadolu’nun il ve ilçelerinde baharın gelişiyile yaşanan değişimler.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.(Okuma 4,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Çiçek, palmiye, efe, nakışlanmak, aşına, bülbül, martı, dile gelmek, zümrüt, dadaş, köpüklenmek, hora, çayır, benek, ilkbahar, Sultandağı, Ağrı, Uşak, Hatay, Elbistan, Isparta, İstanbul, Anadolu, Çukurova, Çamlıca, Mersin, Aydın, Sürmene, Bolu, Silifke, yayla, kuşak, çimen, bar, Daday, kelebek, kaval, neşe, nar, döşek, âşık, renk.”

Metinde 42 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”*İlkbahar, Sultandağı, Ağrı, Uşak, Hatay, Elbistan, Isparta, İstanbul, Anadolu, Çukurova, Çamlıca, Mersin, Aydın, Sürmene, Bolu, Silifke, yayla.*”

“Nar, döşek, çiçek, palmiye, efe, nakışlanmak, aşına, bülbül, martı, dile gelmek, zümrüt, dadaş, köpüklenmek, hora, çayır, benek, kuşak, çimen, bar, Daday, kelebek, kaval, neşe, âşık, renk.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 17, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 25 kelime vardır.

Metin 16: Zamanı Kazanmak ve Kaybetmek(Şevket Rado)

Alt Tema: Zaman

1)Metnin Konusu: Zamanın verimli kullanılması gerektiği ve yaşanan zaman diliminin önemi.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Fark etmek, yaş, zaman, gençlik, vakit, yaşlı, boş zaman, kıymet, mirasyedi, harcamak, durmaksızın, yaşamak, aydın, yakınmak, uyumak, tercüme etmek, hazin, azamet, mülk, kıvranmak, başarmak, olgunlaşmak, telaş, çırpınmak, dörtlale gitmek, sızlamak, cömert, ömür, bahtsızlık, servet, acı, geç kalmak, insan.”

Metinde 33 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Yaş, zaman, gençlik, vakit, yaşlı, boş zaman.”*

“Aydın, yakınmak, uyumak, tercüme etmek, hazin, azamet, mülk, kıvranmak, başarmak, olgunlaşmak, telaş, çırpınmak, dörtlale gitmek, sızlamak, cömert, ömür, bahtsızlık, fark etmek, kıymet, mirasyedi, harcamak, durmaksızın, yaşamak, servet, acı, geç kalmak, insan.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 6, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 27 kelime vardır.

6.TEMA:

DOĞA ve EVREN

Metin 17: Mavisini Yitirmiş Yaşamak(Ali Çolak)

Alt Tema: Çevrenin korunması

1)Metnin Konusu: Çevre kirliliğinin artması, hava ve denizlerin kirlenmesi sonucu insanların yaşayacağı sorunlar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.(Okuma 4,1)
- Kelimeleri doğru telaffuz eder(Konuşma 2,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Zindan, gizemli, türkuaz, neşe, hayal, sonsuzluk, hücre, mucize, özgürlük, kararsız, hırçın, tükenmek, uçup gitmek, uçurtma, serinlik, sabır, cazibe, renk, yitirmek, ümit, şenlik, siyah, çılgınlık, su, bulutlar, bahar, dünya, deniz, gökyüzü, gökkuşağı, dağ, yağmur, şehir, gece, duman, sis, doğallık, mavi, aydınlık, cümbüş, kararmak.”

Metinde 41 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”*Su, bulutlar, bahar, dünya, deniz, gökyüzü, gökkuşağı, dağ, yağmur, şehir, gece, duman, sis, doğallık, mavi, aydınlık.*”

“Tükenmek, uçup gitmek, uçurtma, serinlik, sabır, cazibe, renk, yitirmek, ümit, şenlik, siyah, çılgınlık, zindan, gizemli, türkuaz, neşe, hayal, sonsuzluk, hücre, mucize, özgürlük, kararsız, hırçın, cümbüş, kararmak.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 16, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 25 kelime vardır.

Metin 18:Kırkikindiler(Hikmet Birand)

Alt Tema: Yağmur

1)Metnin Konusu: İç Anadolu Bölgesi'nde sıkça görülen yağmur çeşidi kırkikindilerin özellikleri.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Korkunç, sancı, yokuş, soluma, terleme, tırmanma, sıkıntı, direnmek, ferahlamak, üşüşmek, vızıldalaşmak, Kırkikindi, sulak, toprak kokusu, bahar, şimşek, ıslanmak, tol, yağmur, düğün çiçekleri, arı, gök, toprak, kara bulutlar, kelebek, mor sümbüller, papatya, ardıç, ağaçlık, çiçek bahçesi, Ankara, tepe, kuytu, yamaç, sicim, ıslanmak, cümbüş, munis, süzölmek, irkilmek, viran, imdada yetişmek, puslu, manzara, çelenk, Hacıkadın, fırtına, afet, kırlangıç, otlar, tırtıl, rüzgâr, yabansüsen, yavruağzı, bozkır, dere, kalker, böcek, sinek, gürlleme, rahmet, damla, yağmak.”

Metinde 63 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”Kırkikindi, sulak, toprak kokusu, bahar, şimşek, ıslanmak, tol, yağmur, düğün çiçekleri, arı, gök, toprak, kara bulutlar, kelebek, mor sümbüller, papatya, ardıç, ağaçlık, çiçek bahçesi, fırtına, afet, kırlangıç, otlar, tırtıl, rüzgâr, yabansüsen, yavruağzı, bozkır, dere, kalker, böcek, sinek, gürlleme, rahmet, damla, yağmak.”

“Ankara, tepe, kuytu, yamaç, sicim, ıslanmak, cümbüş, munis, süzölmek, irkilmek, viran, korkunç, sancı, yokuş, soluma, terleme, tırmanma, sıkıntı, direnmek, ferahlamak, üşüşmek, vızıldalaşmak, imdada yetişmek, puslu, manzara, çelenk,

Hacıkadın.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 36, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 27 kelime vardır.

Metin 19: Cennet Göller Tek Tek Yok Oluyor (Teslime Tosun, Kerem Pulgat)

Alt Tema: Doğadaki fiziksel değişiklikler

1)Metnin Konusu: Türkiye ’de yer alan göllerin kuraklık ve çoraklaşma tehlikesiyle karşı karşıya kalması sonucu yaşanan olumsuzluklar ve denizlerin kirletilmesiyle yaşanan sorunlar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Konya Havzası, çiftçiler, aile, göç, tarım, baraj, İskenderun Körfezi, batmak, yöntem, gemi, Akşehir Gölü, Beyşehir Gölü, Meke Gölü, su, kuruma, balık, toprak, deniz, kuraklık, çoraklaşma, kirlenme, yanlış sulama, Çavuşlu Gölü, yağış miktarı, bataklık, yeraltı suyu, çöl, ağaçlandırma, yağış azlığı, Suğla Gölü, derinlik, atık madde, yanlış kullanım.”

Metinde 33 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Akşehir Gölü, Beyşehir Gölü, Meke Gölü, su, kuruma, balık, toprak, deniz, kuraklık, çoraklaşma, kirlenme, yanlış sulama, yeraltı suyu, çöl, ağaçlandırma, yağış azlığı, Suğla Gölü, Çavuşlu Gölü, yağış miktarı, bataklık.”*

“Konya Havzası, çiftçiler, aile, göç, tarım, baraj, İskenderun Körfezi, batmak, yöntem, gemi, derinlik, atık madde, yanlış kullanım.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 20, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 13 kelime vardır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

7.sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinde yer alan anahtar kelime ve kelime gruplarının temaya uygunluğu nedir?

7.SINIF TÜRKÇE DERS KİTABI METİNLERİ

1.TEMA

İLETİŞİM

Metin 20: Tatlı Dil(Şevket Rado)

Alt Tema: İletişim becerileri

1)Metnin Konusu: İnsanların iletişimde doğru yöntemi seçmesi ve tatlı dille konuşmasının gerekliliği.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)
- Okuduklarından hareketle öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur(Okuma 4,4)
- Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.(Yazma 5,2)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Sevgi, gönül yıkmak, huzur götürmek, iyi insan, kötü adam, hayat, güvey, düğüm, cana yakın, anahtar, muvaffak olmak, noksan, hüküm, mucize, olgun, foyasını meydana çıkarmak, hükümran, şevk, can yakmak, temenni etmek, kişilik, gönül yıkmak, kalp kırmak, gelin, merhamet, tatlı dil, acı dil, yılanı deliğinden çıkarmak, ağzından bal damlamak, tatlı konuşma, konuşmak, dil bağı, ifade, ağız, dinlemek, güler yüz, dili çözülmek, söz, cümle, yüzünü şeytan görmek, soğuk, mağaza, gönül devirmek, sevimli, ruh, zahmet, imar etmek, gönül almak, zevk, hediye.”

Metinde 51 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”*Tatlı dil, acı dil, yılanı deliğinden çıkarmak, ağzından bal damlamak, tatlı konuşma, konuşmak, dil bağı, ifade, ağız, dinlemek, güler yüz, dili çözülmek, söz, cümle.*”

“Yüzünü şeytan görmek, soğuk, mağaza, gönül devirmek, sevimli, ruh, zahmet, imar etmek, gönül almak, zevk, hediye, sevgi, gönül yıkmak, huzur götürmek, iyi insan, kötü adam, hayat, güvey, düğüm, cana yakın, anahtar, muvaffak olmak, noksan, hüküm, mucize, olgun, foyasını meydana çıkarmak, hükümran, şevk, can yakmak, temenni etmek, kişilik, gönül yıkmak, kalp kırmak, gelin, merhamet.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 14, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 37 kelime vardır.

Metin 21: Yolcu Konmaz Oteli (Cemil Miroğlu)

Al Tema: İletişimsizlik

1)Metnin Konusu: Bir otelde yanlış anlaşılma üzerine çıkan sorunlar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.(Yazma 1,6)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Meşhur, Yolcu Konmaz Oteli, yolcu, şerefli, kulis, kabahat, otelci, sevinçli, prens, reklam, patron, anlaşılmak, gazeteciler, arzu buyurmak, cömert, nefis, mahvolmak, garson, ayaklarına kapanmak, tadı damağında kalmak, işçi idaresi, acayip, ısrar etmek, hesap vermek, şart, misafir, kahvaltı, Güngörmez Ülkesi, Ankara, alay etmek, gücenmek, memleket, nazik, gazete, dinlemek, telefon.”

Metinde 36 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”*Gazete, dinlemek, telefon.*”

“Yolcu Konmaz Oteli, yolcu, şerefli, kulis, kabahat, otelci, sevinçli, prens, reklam, patron, anlaşılmak, gazeteciler, meşhur, arzu buyurmak, cömert, nefis, mahvolmak, garson, ayaklarına kapanmak, tadı damağında kalmak, işçi idaresi, acayip, ısrar etmek, hesap vermek, şart, misafir, kahvaltı, Güngörmez Ülkesi, Ankara, alay etmek, gücenmek, memleket, nazik.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 3, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 33 kelime vardır.

Metin 22: Bir İletişim Biçimi Olarak Karikatür(Hakkı Uslu)

Alt Tema: Uluslararası iletişim

1)Metnin Konusu: Karikatürün iletişimdeki yeri ve önemi.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.(Konuşma 5,4)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Duygu, kıta, yadsımak, müzik, mağara, ihtiyaç, kalıcı, kültür, yaygınlaşma, toplum, birey, düşünce, etkinlik, sembol, rol, çizer, din, irdeleme, boyut, yaşam, çağrıştırmak, bilgi, iletişim, mimik, harf, şive, telaffuz, duvar resimleri, iletişim süreci, vurgu, söz, anlatım, haberleşme, karikatürcü, ileti, iletişim aracı, karikatür, ortak dil, tonlama, yabancı dil, süreç, aktarım, çizgi, işaret, evrensel, imkân, zemin, kişisel.”

Metinde 48 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”*İletişim, mimik, harf, şive, telaffuz, duvar resimleri, iletişim süreci, vurgu, söz, anlatım, haberleşme, karikatürcü, ileti, iletişim aracı, karikatür, ortak dil, tonlama, yabancı dil.*”

“Duygu, kıta, yadsımak, müzik, mağara, ihtiyaç, kalıcı, kültür, yaygınlaşma, toplum, birey, düşünce, etkinlik, sembol, rol, çizer, din, irdeleme, boyut, yaşam, çağrıştırmak, bilgi, süreç, aktarım, çizgi, işaret, evrensel, imkân, zemin, kişisel.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 18, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 30 kelime vardır.

2.TEMA

ATATÜRKÇÜLÜK

Metin 23: Atatürk(Rasim Köroğlu)

Alt Tema: Atatürk'ün fikir hayatı

1)Metnin Konusu: Mustafa Kemal Atatürk'ün yaptığı çalışmalar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Okuma 1,3)
- Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.(Okuma 4,1)
- Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.(Konuşma 5,4)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Hedef, şan, şeref, ülke, güzellik, hilal, yıldız, gençler, eğitim, umut, kalkınmak, güvence, çağ, uygarlık, çağdaşlık, vatan, düşman, bayrak, ilke, devrim, Cumhuriyet, ilim, fen, bilim ışığı, cehalet, ter, emek, Anadolu, gelecek, teknik.”

Metinde 30 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”*Uygarlık, çağdaşlık, vatan, düşman, bayrak, ilke, devrim, Cumhuriyet, ilim, fen, bilim ışığı, teknik.*”

“Hedef, şan, şeref, ülke, güzellik, hilal, yıldız, gençler, eğitim, umut, kalkınmak, güvence, çağ, cehalet, ter, emek, Anadolu, gelecek.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 12, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 18 kelime vardır.

Metin 24: Atatürk ve Sanat(Haldun Taner)

Alt Tema: Atatürk'te sanat ve insan sevgisi

1)Metnin Konusu: Mustafa Kemal Atatürk' ün sanata verdiği önem.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Hayat, damar, vekil, bilim, şaheser, ölümsüz, saray, can alıcı, uygar toplum, araç, yetenek, eğitim, sanatkâr, Darülbeydi sanatçıları, Çankaya, uygarlık savaşı, sanat eğitimi, Filarmoni Orkestrası, Rumeli türkûleri, müzik, Cumhuriyet, Ankara Devlet Tiyatrosu, Ankara Devlet Konservatuvarı, milli kurtarıcı, cumhurbaşkanı, sanat, yurt, temsil etmek, onurlandırmak, zafer, eşit, zevk, ölçü, zorunluluk, Avrupa, Batı toplumu.”

Metinde 36 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Sanatkâr, Darülbeydi sanatçıları, Çankaya, uygarlık savaşı, sanat eğitimi, Filarmoni Orkestrası, Rumeli türkûleri, müzik, Cumhuriyet, Ankara Devlet Tiyatrosu, Ankara Devlet Konservatuvarı, milli kurtarıcı, cumhurbaşkanı, sanat.”*

“Hayat, damar, vekil, bilim, şaheser, ölümsüz, saray, can alıcı, uygar toplum, araç, yetenek, eğitim, yurt, temsil etmek, onurlandırmak, zafer, eşit, zevk, ölçü, zorunluluk, Avrupa, Batı toplumu.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 14, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 22 kelime vardır.

Metin 25: Atatürk ve Türk Tiyatrosu(Lütfi Ay)

Alt Tema: Atatürk'ün Türk tiyatrosuna verdiği önem

1)Metnin Konusu: Mustafa Kemal Atatürk ve Muhsin Ertuğrul' un sanat üzerine giriştikleri bahis.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Turne, şeref, söz, kadro, yaşantı, memnuniyet, prova, Faruk Nafiz Çamlıbel, tarihsel, meslek, sıkılgan, çaba, gücenmek, kapris, ısrar, kalabalık, tartışma, kandırmak, buyruk, Darülbedayi, Muhsin Ertuğrul, Atatürk, Ankara, sanatçı, sanat, dekor, temsil, piyes, Tepebaşı Tiyatrosu, kostüm, yapıt, sahne, bahis, gelişme, destan, genişleme, İstemi Han, Akın, Türk tiyatrosu.”

Metinde 39 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”*Darülbedayi, Muhsin Ertuğrul, Atatürk, Ankara, sanatçı, sanat, dekor, temsil, piyes, Tepebaşı Tiyatrosu, kostüm, yapıt, sahne, Türk tiyatrosu.*”

“Turne, şeref, söz, kadro, yaşantı, memnuniyet, prova, Faruk Nafiz Çamlıbel, tarihsel, meslek, sıkılgan, çaba, gücenmek, kapris, ısrar, kalabalık, tartışma, kandırmak, buyruk, bahis, gelişme, destan, genişleme, İstemi Han, Akın.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 14, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 25 kelime vardır.

Metin 26: Türk Dili(Atatürkçülük Üçüncü Kitap)

Alt Tema: Atatürk'ün Türk diline verdiği önem

1)Metnin Konusu: Türk Dili'nin önemi ve Türk Dili'ni korumak ve geliştirmek için yapılan çalışmalar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)
- Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.(Yazma 5,2)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“İlerleme, yayılma, bağımsız, sade, anlaşılır, ahenk, aydın, zengin, toplumsal barış, milli terbiye, ülkü birliği, nitelik, bilinç, zorunluluk, kavram, kutsal hazine, gelenek, ahlak, hatıra, dil, milli kültür, millet, Atatürkçülük, Türk Dil Kurumu, dil birliği, Türkiye, Türkçe, milliyetçilik, milli bütünlük, dil kurultayları, zihin, inanç, değer, öz, benlik, boyunduruk, benimsetmek, kamuoyu, sadeleştirmek.”

Metinde 39 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”*Dil, milli kültür, millet, Atatürkçülük, Türk Dil Kurumu, dil birliği, Türkiye, Türkçe, milliyetçilik, milli bütünlük, dil kurultayları.*”

“İlerleme, yayılma, bağımsız, sade, anlaşılır, ahenk, aydın, zengin, toplumsal barış, milli terbiye, ülkü birliği, nitelik, bilinç, zorunluluk, kavram, kutsal hazine, gelenek, ahlak, hatıra, zihin, inanç, değer, öz, benlik, boyunduruk, benimsetmek, kamuoyu, sadeleştirmek.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 11, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 28 kelime vardır.

3.TEMA

KAVRAMLAR ve ÇAĞRIŞIMLAR

Metin 27: Bilmece(Ünver Oral)

Alt Tema: Bilmece

1)Metnin Konusu: Hacivat ve Karagöz arasında bilmece üzerine geçen bir konuşma.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Karagöz, Hacivat, kızmak, çuval, yatmak, mis, park, kasvet, ev, laf yetiştirmek, cüzdan, kasket, kahvehane, eldiven, can, temiz, çalmak, sohbet, nefes, çay, kıymet, vakit geçirmek, uydurmak, bilmece, düşünmek, hırsız, müstahak.”

Metinde 27 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:” *Bilmece, düşünmek.*”

“Karagöz, Hacivat, kızmak, çuval, yatmak, mis, park, kasvet, ev, laf yetiştirmek, cüzdan, kasket, kahvehane, eldiven, can, temiz, çalmak, sohbet, nefes, çay, kıymet, vakit geçirmek, uydurmak, hırsız, müstahak.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu

ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 2, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 25 kelime vardır.

Metin 28: Hayata Açılan Kapılar(Oya Berk)

Al Tema: Estetik zevk

1)Metnin Konusu: Kapıların hayatımızdaki yeri ve önemi farklı kültürlerde taşıdıkları anlamlar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Hayat bulmak, kapı, yabancılaşma, sur, meslek, yalın, anahtar, gümrük kapısı, eşik, sürgülü, koruma, dış dünya, pencere, insanlık tarihi, zaman dilimi, hayal, kazanç, ustalık, tehdit, güvenli, nesil, şehir kapıları, geçit, zenginlik, sohbet etmek, tokmak, alarm, otorite, zırh, iç dekor, antikacı, güzellik, duygu, ahşap işleme, süsleme, sanat, kilitlemek, metal, malzeme, mekân, işlev, düşman, sınır kapıları, şehirlerin simgesi, ardına saklamak, ilişki, geleneksel Türk evleri.”

Metinde 48 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır.” *İç dekor, antikacı, güzellik, duygu, ahşap işleme, süsleme, sanat.”*

“Hayat bulmak, kapı, yabancılaşma, sur, meslek, yalın, anahtar, gümrük kapısı, eşik, sürgülü, koruma, dış dünya, pencere, insanlık tarihi, zaman dilimi, hayal, kazanç,

ustalık, tehdit, güvenli, nesil, şehir kapıları, geçit, zenginlik, sohbet etmek, tokmak, alarm, otorite, zırh, kilitlemek, metal, malzeme, mekân, işlev, düşman, sınır kapıları, şehirlerin simgesi, ardına saklamak, ilişki, geleneksel Türk evleri.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 7, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 41 kelime vardır.

Metin 29: İyimserlik Kötümserlik(Şevket Rado)

Alt Tema: Zıtlıklar

1)Metnin Konusu: Olaylara iyimser ve kötümser yaklaşmanın sonuçları.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.(Okuma 4,1)
- Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.(Konuşma 5,4)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Memnun olmak, doğruluk, keyif, insan, feci hadise, boşluk, ümitsizlik, tercih etmek, yaradılış, aydınlık, fırsat, tabiat, refah, Lady Mendl, korkunç, noksan, vesvese, zihin, ilerlemek, hayal, saadet, masum, iyimser, kötümser, hüznün, neşe, kederler, bedbin, nikbin, beyaz, siyah, yeni, eski, Muharrir Auguste Breal, kabil, sınıf, zehir etmek, ayırım, kuruntusuz, ihtimal, gülümseme, dertlenmemek.”

Metinde 42 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır.”*İyimser-kötümser, hüznün-neşe-kederler, bedbin-nikbin, beyaz-siyah, yeni-eski.”*

“*Muharrir Auguste Breal, kabil, sınıf, zehir etmek, ayırım, kuruntusuz, ihtimal, gülümseme, dertlenmemek, memnun olmak, doğruluk, keyif, insan, feci hadise, boşluk, ümitsizlik, tercih etmek, yaradılış, aydınlık, fırsat, tabiat, refah, Lady Mendl, korkunç, noksan, vesvese, zihin, ilerlemek, hayal, saadet, masum.*” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 11, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 31 kelime vardır.

4.TEMA

MİLLİ KÜLTÜR

Metin 30: Anadolu’nun Cirit Oyunları(Mehmet Önder)

Alt Tema: Oyun-spor

1)Metnin Konusu: Cirit oyununun tarihi ve özellikleri.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Konuşma 2,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“*Yiğitlik, tarihi, güç, cesurluk, şenlik, dizgin, galip, süvari, talim, savaşmak, isabet ettirmek, meşe, Konya, Asya, Erzurum, dizi, vuruşmak, meşe, ok, değnek, şimşir, sembol, dünya, cirit oyunları, güreş, seyirlik oyun, atlı spor, ata sporu, atıcılık, hakem, atlı polo, Geleneksel Türkiye Cirit Oyunları Yarışması, Anadolu, eski Türkler, Türk, milli oyun, at, sipahi, Orta Asya, , çeviklik gösterisi, eğlence, silahlanmak, oba, hüner, sopa, binici, kılıç, zırh, soy, Kars.*”

Metinde 50 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:”*Cirit oyunları, güreş, seyirlik oyun, atlı spor, ata sporu, atıcılık, hakem, atlı polo, Geleneksel Türkiye Cirit Oyunları Yarışması, Anadolu, eski Türkler, Türk, milli oyun, at, sipahi, Orta Asya.*”

“*Yiğitlik, tarihi, güç, cesurluk, şenlik, dizgin, galip, süvari, talim, savaşmak, isabet ettirmek, meşe, Konya, Asya, Erzurum, dizi, vuruşmak, meşe, ok, değnek, şimşir, sembol, dünya, çeviklik gösterisi, eğlence, silahlanmak, oba, hüner, sopa, binici, kılıç, zırh, soy, Kars.*” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 16, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 34 kelime vardır.

Metin 31: Karada Yüzen Donanma(Yavuz Bahadıroğlu)

Alt Tema: Türk büyükleri

1)Metnin Konusu: İstanbul’un fethi ve Sultan II. Mehmet’in İstanbul’u fethetmek için yaptığı çalışmalar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.
- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Konuşma 2,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Merkez, çarpışma, fetih, azim, gemi, padişah, kurmay, yağ, imkânsızlık, imtihan, sur, çaresizlik, sabır, ordu, burç, umut, güzergâh, mancınık, Bizans, Haliç, kızak, Osmanlı donanması, irade, kararlılık, zafer, Sultan II. Mehmet, kara, pes etmek, Tophane, deneyimli asker.”

Metinde 30 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Sultan II. Mehmet.”*

“Sabır, ordu, burç, umut, güzergâh, mancınık, Bizans, Haliç, kızak, Osmanlı donanması, irade, merkez, çarpışma, fetih, azim, gemi, padişah, kurmay, yağ, imkânsızlık, imtihan, sur, çaresizlik, kararlılık, zafer, kara, pes etmek, Tophane, deneyimli asker.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 1, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 29 kelime vardır.

Metin 32: Bozkırın Tezenesi(Bayram Bilge Tokel)

Alt Tema: Türk müziği

1)Metnin Konusu: Neşet Ertaş’ın hayatı ve çalışmaları.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Okuma 1,3)
- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Metindeki anahtar kelimeleri belirler.(Okuma 2,2)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Bozkır, tezene, düitar, kopuz, çöğür, saz, bağlama, kam, bahşı, ozan, âşık, Karacaoğlu, Aşık Veysel, koşma, türkü, Muzaffer Sarısözen, Koç Köroğlu, Pir Sultan Abdal, sanatçı, musiki, Yunus Emre, Neşet Ertaş, anonim, bozlak, sanat, gelenek mahlas, mütevazı, soy, Kırşehir, hakikat, birikim, üslup, sır, samimi, özdeşleşme, gurbet, sentez, büyülenmek, estetik, seviye, yetenek.”

Metinde 42 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Tezene, düitar, kopuz, çöğür, saz, bağlama, kam, bahşı, ozan, âşık, Karacaoğlu, Aşık Veysel, koşma, türkü, Muzaffer Sarısözen, Koç Köroğlu, Pir Sultan Abdal, sanatçı, musiki, Yunus Emre, Neşet Ertaş, anonim, bozlak, sanat, gelenek.”*

“Bozkır, mahlas, mütevazı, soy, Kırşehir, hakikat, birikim, üslup, sır, samimi, özdeşleşme, gurbet, sentez, büyülenmek, estetik, seviye, yetenek.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 25, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 17 kelime vardır.

5.TEMA

DOĞA ve EVREN

Metin 33: Susayan Konya(Ayşin Tektaş)

Alt Tema: Çevrenin korunması

1)Metnin Konusu: Konya’ya yapılan gezi sonucunda Konya’nın özellikleri ile ilgili izlenimlerin aktarılması.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Okuma 1,3)

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Konya Kapalı Havzası’nın Akılcı Projesi, arşınlamak, ekip, esrarlı, ihtişam, hayranlık, eşsiz, çadır kampı, peyzaj, yağış, çöl, uçsuz bucaksız bozkır, volkanik oluşum, Amanos Dağları, tepeli pelikanlar, Beyşehir Gölü, kızıl şahin, Acıgöl, sazlık, Obruk Gölü, Meke Krater Gölü, susuzluk, Kulu Makası, Tuz Gölü, vaşak, yaban koyunu, çölleşme, kemirgenler, rüzgâr erozyonu, şeker pancarı, gül soğanları, üretim, bilim insanları, sivil toplum kuruluşları, Mevlana, tarımsal verimlilik, patlama, Obruk Han, Aksaray, görsel şölen, dağcılar, tur atmak, tespit etmek, pilot uygulama, eğitim etkinlikleri, bölge, buharlaşma, Karapınar, nesli tükenmek, Mevleviler diyarı, tahıl ambarı, etli ekmek, fotoğraf çekmek, dünya çapı.”

Metinde 54 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:” *Peyzaj, yağış, çöl, uçsuz bucaksız bozkır, volkanik oluşum, Amanos Dağları, tepeli pelikanlar, Beyşehir Gölü, kızıl şahin, Acıgöl, sazlık, Obruk Gölü, Meke Krater Gölü, susuzluk, Kulu Makası, Tuz Gölü, vaşak, yaban koyunu, çölleşme, kemirgenler, rüzgâr erozyonu, şeker pancarı, gül soğanları.”*

“Konya Kapalı Havzası’nın Akılcı Projesi, arşınlamak, ekip, esrarlı, ihtişam, hayranlık, eşsiz, çadır kampı, üretim, bilim insanları, sivil toplum kuruluşları, Mevlana, tarımsal verimlilik, patlama, Obruk Han, Aksaray, görsel şölen, dağcılar, tur atmak, tespit etmek, pilot uygulama, eğitim etkinlikleri, bölge, buharlaşma, Karapınar, nesli tükenmek, Mevleviler diyarı, tahıl ambarı, etli ekmek, fotoğraf çekmek, dünya çapı.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 23, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 31 kelime vardır.

Metin 34: Deniz Hasreti(Ömer Bedrettin Uşaklı)

Alt Tema: Deniz sevgisi

1)Metnin Konusu: Denize duyulan özlem.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Okuma 1,3)
- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Metindeki anahtar kelimeleri belirler.(Okuma 2,2)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Çağlamak, hasret, ufuk, deniz, gemici, liman, mavi, orman, su, dağ, gök, dalga, çöl, fener, nehir, içimi güldürmek, derin, ruh, ay ışığı, akmak, gemi.”

Metinde 21 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Deniz, gemici, liman, mavi, orman, su, dağ, gök, dalga, çöl, fener, nehir, gemi.”*

“Çağlamak, hasret, ufuk, içimi güldürmek, derin, ruh, ay ışığı, akmak.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 13, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 8 kelime vardır.

Metin 35: Son Kuşlar(Sait Faik Abasıyanık)

Alt Tema: Canlılar

1)Metnin Konusu: Konstantin adında bir zahire tüccarının kuşları avlaması ve çocuklara da bunu öğretmesi sonucu yaşadığı bölgede kuşların nesillerinin tükenmesine yol açması.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Okuma 1,3)
- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Konstantin Efendi, kuşlar, tabiat, florya, ağaç, ada, gökyüzü, serçe, dünya, sonbahar, poyraz, lodos, saka, kuş civıltısı, iskete, çimen, deniz, toprak anamız, nesilleri tükenmek, hüküm vermek, Mühendis Ahmet Bey, çığırtnkan, yeşil, mesut, şiir, konmak, ökse, zahire tüccarı, canavar kesilmek, pilavlık, sökülme, çocuklar, çamur, hikâye, mütevacı, boğmak, içi cız etmek, ökse, tirşe, teşrin, musiki, edebiyat, şairane, feryat, kafes.”

Metinde 45 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Kuşlar, tabiat, florya, ağaç, ada, gökyüzü, serçe, dünya, sonbahar, poyraz, lodos, saka, kuş civıltısı, iskete, çimen, deniz, toprak anamız, nesilleri tükenmek.”*

“Ökse, tirşe, teşrin, musiki, Konstantin Efendi, hüküm vermek, Mühendis Ahmet Bey, çığırtnkan, yeşil, mesut, şiir, konmak, ökse, zahire tüccarı, canavar kesilmek, pilavlık, sökülme, çocuklar, çamur, hikâye, mütevacı, boğmak, içi cız etmek, edebiyat, şairane, feryat, kafes.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 18, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 27 kelime vardır.

6.TEMA

TOPLUM HAYATI

Metin 36: Komşusuzluk(Ali Çolak)

Alt Tema: Komşuluk ilişkileri

1)Metnin Konusu: İnsanların giderek birbirine yabancılaşması ve komşuluk ilişkilerini kaybetmesi.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.(Konuşma 1,6)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Nezaket, şans, komşu, komşular günü, komşu anne, komşu çocukları, paylaşmak, komşuluk ilişkileri, samimi, problem, kardeş yarısı, pencere, özel gün, yabancı, dost, yâd etmek, ayarlamak, mecburiyet, zamansız, efendilik, apartman, nazik, ton, kelimecik, denkleştirmek, hatıra, huy, yalnız olmamak, anne, hayatımız, büyük şehir, yatıya kalmak, köy, kasaba, değmek, hayıflanmak, sırdaş, konuşmak, sohbet, eski günler, avlu, ortak dünya.”

Metinde 42 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Komşu, komşular günü, komşu anne, komşu çocukları, paylaşmak, komşuluk ilişkileri.”*

“Nezaket, şans, samimi, problem, hayıflanmak, sırdaş, konuşmak, sohbet, eski günler, avlu, ortak dünya, kardeş yarısı, pencere, özel gün, yabancı, dost, yâd etmek, ayarlamak, mecburiyet, zamansız, efendilik, apartman, nazik, ton, kelimecik, denkleştirmek, hatıra, huy, yalnız olmamak, anne, hayatımız, büyük şehir, yatıya kalmak, köy, kasaba, değmek.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 6, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 36 kelime vardır.

Metin 37: Mustafa Kemal’in Kağnısı(Fazıl Hüsnü Dağlarca)

Alt Tema: Dayanışma

1)Metnin Konusu: Kurtuluş Savaşı sırasında Elif adında bir genç kızın askerlere yardım etmek için verdiği mücadele.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Okuma 1,3)
- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Kağnı, gıcırtı, hece, cephe, yas, mermi, nam salmak, asker, yük, öküz, mahzun, ulu, kuvvetli, kına, çarık, acı, Mustafa Kemal’in Kağnısı, taşımak, Elif, Kocabaş, Sarıkız, durmak, nazar değmek, askercik, yığılmak, düşman, üzüm göz, örtülmek.”

Metinde 28 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin tümü metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Metin 38: Anadolu'da Konukseverlik(Mehmet Önder)

Alt Tema: Konukseverlik

1)Metnin Konusu: Anadolu'daki insanların konukseverliği.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.(Okuma 4,2)
- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Konuşma 2,3)
- Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.(Yazma 1,6)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

"Konukseverlik, kök, tarih, zanaatkâr, telaş, hamam, Anadolu, Ahi Sinan, Ahi Duman, sulh olmak, Arap Seyyah, sandık, yabancı, konaklamak, ahi geleneği, misafirhane, toplum görevi, ikramda bulunmak, ahi ocağı, gelenek, görenek, konuksever halk, misafir, tekke, ağırlamak, seyahatname, geleneksel, çıkın, kasaba, köy, derinlik, hoşnut etmek, şeker, azığı düzülmek, esnaf, Denizli, Türkler, kahve, İbni Batuta, tartışma, kura çekmek, öğretmen."

Metinde 42 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *"Konukseverlik, konaklamak, ahi geleneği, misafirhane, toplum görevi, ikramda bulunmak, ahi ocağı, geleneksel, gelenek, görenek, konuksever halk, misafir, tekke, ağırlamak."*

"Kök, tarih, zanaatkâr, telaş, hamam, Anadolu, Ahi Sinan, Ahi Duman, sulh olmak Arap Seyyah, sandık, yabancı, seyahatname, çıkın, kasaba, köy, derinlik, hoşnut etmek, şeker, azığı düzülmek, esnaf, Denizli, Türkler, kahve, İbni Batuta, tartışma, kura çekmek, öğretmen." sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni

pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 14, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 28 kelime vardır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

8.sınıf Türkçe ders kitabı metnlerinde yer alan anahtar kelime ve kelime gruplarının temaya uygunluğu nedir?

8.SINIF TÜRKÇE DERS KİTABI METİNLERİ

1.TEMA

ZAMAN ve MEKÂN

Metin 39: Kız Kalesi(Saim Sakaoğlu)

Alt Tema: Tarihi Mekânlar

1)Metnin Konusu: Mersin'deki Kız Kalesi'nin efsanesi.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Okuma 1,3)
- Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.(Okuma 4,1)
- Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.(Konuşma 5,4)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

"Kız kalesi, nesil, heybetli duruş, dikkat çekmek, devrin âdeti, hâkim olmak, bey, fikir, üzüm, misafir, gizlenmek, hediye, sahil, plan hazırlamak, kurtarmak, yılan,

sepet, köylü kadın, bina, ölüm, sokmak, istifade etmek, kader, eğlence, kâhin, kötü gelecek, acımak, hikâye, İçel, Silifke.”

Metinde 30 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Kız kalesi, İçel, Silifke “*

“Nesil, heybetli duruş, dikkat çekmek, devrin âdeti, hâkim olmak, bey, fikir, üzüm, misafir, gizlenmek, sokmak, istifade etmek, kader, eğlence, kâhin, kötü gelecek, acımak, hikâye, hediye, sahil, plan hazırlamak, kurtarmak, yılan, sepet, köylü kadın, bina, ölüm.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 3, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 27 kelime vardır.

Metin 40: Geçmiş Zaman Şiirleri(Bayram Bilge Tokel)

Alt Tema: Geçmiş Zamana Özlem

1)Metnin Konusu: Yazarın çocukluğundan gençliğine kadar yaşadığı duygu değişimleri.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Okuduklarından hareketle öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.(Okuma 4,4)
- Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanır.(Yazma 5,2)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Avunmak, evvel zaman, vakit, devran dönmek, cemre suya düşmek, tarla, oba, ağustos, konak, salıncak, değirmen, ninni, kuş, kısmet olmamak, kağı, söğüt, kuşluk güneşi, uyumak, çocuk, büyümek, doğmak, çalı çırpı, çoban, ekin.”

Metinde 24 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Evvel zaman, vakit, devran dönmek, cemre suya düşmek, tarla, oba, ağustos, konak.”*

“Avunmak, salıncak, değirmen, ninni, kuş, kısmet olmamak, kağı, söğüt, kuşluk güneşi, uyumak, çocuk, büyümek, doğmak, çalı çırpı, çoban, ekin.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 8, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 16 kelime vardır.

Metin 41: Eski Ankara Evleri(Pınar Yetimoğlu)

Al Tema: Evler

1)Metnin Konusu: Eski Ankara evleri ve özellikleri.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Tokmak, ahşap merdivenler, gelecek nesil, tutumluluk, zamk, baklava dilimi, kerpiç, boyama, sur duvarlar, tarihi gelişim, yerleşim yeri, tuğla, tarihi değer, havadar, saçak, kiremit, eski Ankara evleri, sokak, Ankara Kalesi, bahçe, avlu, yazlık oda, sofa, cumba, banyo, çağdaş mimari, gömme dolap, motif, tabiat, kültür mirası, restore etmek, şeffaflık, meyveler, mahalli özellik, çiçek demetleri, uyumluluk, çarpık kentleşme,

geometrik kompozisyon, süsleme, tavan, ağaç motifleri, sedir, iklim, yüklük, Kale ve Çevresini Koruma Geliştirme Projesi.”

Metinde 45 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:” *Eski Ankara evleri, sokak, Ankara Kalesi, bahçe, avlu, yazlık oda, sofa, cumba, banyo, çağdaş mimari, gömme dolap, yüklük, Kale ve Çevresini Koruma Geliştirme Projesi.”*

“*Tokmak, ahşap merdivenler, gelecek nesil, tutumluluk, zamlık, baklava dilimi, kerpiç, boyama, sur duvarlar, tarihi gelişim, yerleşim yeri, tuğla, tarihi değer, havadar, saçak, kiremit, motif, tabiat, kültür mirası, restore etmek, şeffaflık, meyveler, mahalli özellik, çiçek demetleri, uyumluluk, çarpık kentleşme, geometrik kompozisyon, süsleme, tavan, ağaç motifleri, sedir, iklim.”* sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 13, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 32 kelime vardır.

2.TEMA

ATATÜRKÇÜLÜK

Metin 42: Atatürk'ten Anılar(Hasan Reşit Tankut, İlknur Güntürkün Kalıpcı)

Al Tema: Atatürk'ün insan sevgisi ve evrensellik anlayışı

1)Metnin Konusu: Mustafa Kemal Atatürk'ün milletine verdiği önem,
Mustafa Kemal Atatürk' ün evrensellik anlayışı

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

”Millet sevgisi, bağına basmak, hitap etmek, edip, samimi, dünya milletleri, takdir, nitelik, mutluluğa çalışmak, huzur içinde uyumak, yabancı gazete, Avustralya, kıymet vermek, refah, huzur, hadise, gözleri yaşarmak, mihrak, tutku, fert, tanım, siper etmek, düşman, temas etmek, harp, minnet mektupları, alakadar olmak, evlatlarımız, Yeni Zelanda, vatanseverlik, dost vatan, Büyük Gazi, Kurtarıcı, Mehmetçik, Nutuk, Atatürk, evrensellik, Çanakkale, şehit.”

Metinde 39 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Millet sevgisi, vatanseverlik, dost vatan, Büyük Gazi, Kurtarıcı, Mehmetçik, Nutuk, Atatürk, evrensellik, Çanakkale, şehit.”*

“Bağına basmak, hitap etmek, edip, samimi, dünya milletleri, takdir, nitelik, mutluluğa çalışmak, huzur içinde uyumak, yabancı gazete, Avustralya, kıymet vermek, refah, huzur, hadise, gözleri yaşarmak, mihrak, tutku, fert, tanım, siper etmek, düşman, temas etmek, harp, minnet mektupları, alakadar olmak, evlatlarımız, Yeni Zelanda.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 11, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 28 kelime vardır.

Metin 43: 10.Yıl Nutku(Mustafa Kemal Atatürk)

Alt Tema: Atatürk’ün eserleri

1)Metnin Konusu: Cumhuriyetimizin onuncu yılını kutlamak amacıyla Mustafa Kemal Atatürk’ün yaptığı konuşma.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Yurdumuz, Türk Milleti, Kurtuluş Savaşı, cumhuriyet, Türkiye Cumhuriyeti, milli ülkü, milli birlik, fert, kavuşmak, yurttaş, kahramanlık, kültür, muvaffakiyet, beşeriyet, tebarüz etmek, mamur, ebediyet, bahtiyar, zihniyet, inkişaf etmek, karakter, muasır medeniyet, refah, cemiyet, ehemmiyet, medeni seviye, müspet ilim, ati, mecburiyet, meşale, güzel sanatlar, çalışmak, kutlu gün, azimkârane, kutlu gün, ordu.”

Metinde 36 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:” *Türk Milleti, Kurtuluş Savaşı, cumhuriyet, Türkiye Cumhuriyeti, milli ülkü, milli birlik.”*

“Yurdumuz, fert, kavuşmak, yurttaş, kahramanlık, kültür, muvaffakiyet, beşeriyet, tebarüz etmek, mamur, ebediyet, bahtiyar, zihniyet, inkişaf etmek, karakter, muasır medeniyet, refah, cemiyet, ehemmiyet, medeni seviye, müspet ilim, ati, mecburiyet, meşale, güzel sanatlar, çalışmak, kutlu gün, azimkârane, kutlu gün, ordu .” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 6, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 30 kelime vardır.

Metin 44: Atatürk ve Bilim(Ord. Prof. Aydın Sayılı)

Alt Tema: Atatürk’ün akılcılık ve bilime verdiği önem

1)Metnin Konusu: Atatürk’ün bilime verdiği önem ve bilim için yaptığı çalışmalar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Özgürlük, vurgulamak, fen fakültesi, ilerlemek, benimsemek, hakiki mürşit, üniversite, öğütlemek, yol gösterici, girişim, devingenlik, uygarlığın temeli, gözlem, terim, idrak etmek, tekâmül, dalalet, cehalet, maneviyat, gaflet, kılavuz edinmek, maddiyat, muvaffakiyet, terakkıyat, fen kolu, lise, dizgelileşme, batılılaşma, dinamizm, ülkü, bilim, Atatürk, evrensel uygarlık, bilimsel araştırma, akıl, ilim, Türk milleti, matematik, astronomi, fizik, kimya, tabii bilim.”

Metinde 42 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Bilim, Atatürk, evrensel uygarlık, bilimsel araştırma, akıl, ilim, Türk milleti, matematik, astronomi, fizik, kimya, tabii bilim.”*

“Özgürlük, vurgulamak, fen fakültesi, ilerlemek, benimsemek, hakiki mürşit, üniversite, öğütlemek, yol gösterici, girişim, devingenlik, uygarlığın temeli, gözlem, terim, idrak etmek, tekâmül, dalalet, cehalet, maneviyat, gaflet, kılavuz edinmek, maddiyat, muvaffakiyet, terakkıyat, fen kolu, lise, dizgelileşme, batılılaşma, dinamizm, ülkü .” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 12, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 30 kelime vardır.

3.TEMA

MİLLİ KÜLTÜR

Metin 45: İhtiyar Çilingir(Memduh Şevket Esendal)

Alt Tema: Zanaatkâr

1)Metnin Konusu: İhtiyar bir çilingir ustasının başından geçen olay.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder.(Okuma 1,3; Konuşma 2,3)
- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Koyunpazarı, çilingir dükkânı, usta, demirci, sanatına vakıf, sanatının aşığı, pir, sanat, üstat, adamcağız, cila, kilit, manzara, ateş, zincir, reze, menteşe, değnek, körük çekmek, muntazam, teneke, edevat, huzur, para âşıklısı, zincir bağlamak, rahat, nezaket, ibadet, keramet, dindar.”

Metinde 30 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır:” *Çilingir dükkânı, usta, demirci, sanatına vakıf, sanatının aşığı, pir, sanat, üstat.*”

“Koyunpazarı, adamcağız, cila, kilit, manzara, ateş, zincir, reze, menteşe, değnek, körük çekmek, muntazam, teneke, edevat, huzur, para âşıklısı, zincir bağlamak, rahat, nezaket, ibadet, keramet, dindar.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 8, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 22 kelime vardır.

Metin 46: Gönül Mimarlarımız:

a)Aşk Elçisi Yunus Emre(Talat Sait Halman)

Alt Tema: Türk büyüklerimiz

1)Metnin Konusu: Yunus Emre'nin hayatı ve evrenselliği.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Aynı kavram alanı içine giren kelimeleri anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.(Okuma 4,2)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır. (Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Osmanlı, barış çağrısı, Yunus Emre, manevi kültür, halk ozanı, sevgi, ahlak şiirleri, sevi, tasavvuf, UNESCO, tören, konferans, sempozyum, İslam felsefesi, Farsça, hoşgörü, Mevla, uzlaşma, iman, insancıl, niyet, anılmak, eşsiz, kucak açmak, dilek, İsa, dayanışma, Arapça, oratoryo, sergi, etkinlik, büyüü, ülkü, toplumsal adalet, birlik, insan, Tanrı, ruh, evrensellik, hümanizma, gönül, asil duygu, ilham vermek, ilahi, Türkiye, Anadolu, ulus, bağrına basmak, baş tacı etmek, ahenk, Musa, kaynaşma, mistik düşünce, derin saygı, ümmi, seminer, konser.”

Metinde 57 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Yunus Emre, manevi kültür, halk ozanı.”*

“Osmanlı, barış çağrısı, sevgi, ahlak şiirleri, sevi, tasavvuf, UNESCO, tören, konferans, sempozyum, İslam felsefesi, Farsça, hoşgörü, Mevla, uzlaşma, iman, insancıl, niyet, anılmak, eşsiz, kucak açmak, dilek, İsa, dayanışma, Arapça, oratoryo, sergi, etkinlik, büyüü, gönül, asil duygu, ilham vermek, ilahi, Türkiye, Anadolu, ulus, bağrına basmak, baş tacı etmek, ahenk, Musa, kaynaşma, mistik düşünce, derin saygı, ümmi, seminer, konser, ülkü, toplumsal adalet, birlik, insan, Tanrı, ruh, evrensellik, hümanizma.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 3, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 54 kelime vardır.

b) Koca Sinan(Şükrü Enis Regü)

1)Metnin Konusu: Mimar Sinan'ın hayatı ve çalışmaları.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Aynı kavram alanı içine giren kelimeleri anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.(Okuma 4,2)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır. (Okuma 4,3)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Marangoz Yusuf Ağa, Selçuklu, onarmak, ahşap, kervan, durak, Yeniçeri Ocağı, eğitim, yetenekli, mimarbaşı, mahzen, çinicilik, mimarlık, askerlik, usta, gurbet, Ağırnas Köyü, Karatay Kervansarayı, saray, Koca Sinan, cami, kale, hamam, kemer, medrese, han, Selimiye, Kanuni Sultan Süleyman, su yolu, Süleymaniye, türbe, hayranlık, İstanbul, Üsküdar, yeniçeri ağası, çırak, kimsesiz, becerikli, dillere destan olmak, Kayseri, acemioğlanlar ocağı, yapı işleri, gelenek, dülgerlik, oymacılık.”

Metinde 45 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Karatay Kervansarayı, saray, Koca Sinan, cami, kale, hamam, kemer, medrese, han, Selimiye, Kanuni Sultan Süleyman, su yolu, Süleymaniye, türbe.”*

“Marangoz Yusuf Ağa, Selçuklu, onarmak, ahşap, kervan, durak, Yeniçeri Ocağı, eğitim, yetenekli, mimarbaşı, mahzen, çinicilik, mimarlık, askerlik, usta, gurbet, Ağırnas Köyü, hayranlık, İstanbul, Üsküdar, yeniçeri ağası, çırak, kimsesiz, becerikli, dillere destan olmak, Kayseri, acemioğlanlar ocağı, yapı işleri, gelenek, dülgerlik, oymacılık.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 14, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 31 kelime vardır.

Metin 47: Nevruz ve Birlik(Sevinç Çokum)

Alt Tema: Bayramlar

1)Metnin Konusu: Nevruz Bayramı'nın önemi ve Nevruz'da yapılan etkinlikler.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

➤ Metindeki anahtar kelimeleri belirler.(Okuma 2,2)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Nevruz, Sinan Oğan, kulak asma, Farsça, şirinyat, bereket başlangıcı, yenilenme, bahar, Osmanlı sarayı, Yunus, Eyyüb Sultan, sahip çıkmak, Ertuğrul Gazi, hediye, musiki, Şehriyar, Nevruziyye, semine helvası, iğne iğne, İran, yeni gün, Türk Dünyası Tarih Dergisi, bağımsızlık, kültür mirası, renkli gelenek, remi bayram, suya yüzük atma, oyun, kabir ziyaretleri, mevlit okunmak, nimet, söğüt, Ahmet Yesevi, türbe, yaşama ümidi, Karakeçili aşireti, tören, şerbet, Emir Sultan, Gül Baba, Mevlana, macun, kutlamak, sembol, Yörük Bayramı, milli bayram, Türk edebiyatı, milli gün.”

Metinde 48 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Nevruz, kültür mirası, renkli gelenek, remi bayram, Yörük Bayramı, milli bayram, Türk edebiyatı, milli gün.”*

“Sinan Oğan, kulak asma, Farsça, şirinyat, bereket başlangıcı, yenilenme, bahar, Osmanlı sarayı, Yunus, Eyyüb Sultan, sahip çıkmak, Ertuğrul Gazi, hediye, musiki, Şehriyar, Nevruziyye, semine helvası, iğne iğne, İran, yeni gün, Türk Dünyası Tarih Dergisi, bağımsızlık, suya yüzük atma, oyun, kabir ziyaretleri, mevlit okunmak, nimet, söğüt, Ahmet Yesevi, türbe, yaşama ümidi, Karakeçili aşireti, tören, şerbet, Emir Sultan, Gül Baba, Mevlana, macun, kutlamak, sembol.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 8, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 40 kelime vardır.

4.TEMA

TOPLUM HAYATI

Metin 48: Ergenekon Destanı(Anonim)

Alt Tema: Dayanışma

1)Metnin Konusu: Ergenekon Destanı'nın çıkış noktası.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“ Bozkurt Destanı, kılıç, demir madeni, Ergenekon Destanı, kavim, Türkler, Çift sürmek, düşman, örs, av avlamak, dağ, çekiç, maden işlemek, yurt, mukaddes toprak, yaşamak, demirci, elçi, çoğalmak, eritmek, ateşlemek, Göktürk, odun, çadır, sürü, kömür, körük, hendek kazmak, vuruşmak, yayılmak, beyler, kılıçtan geçirmek, Göktürk Hanı İlhan, Tukuz, Kayan, Hayvan, Türülken, şükür gelmek, hayvan, Kayat, atalarımız, göçüp çıkmak, yol, Börte Çene, öcünü almak.”

Metinde 45 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin tamamı metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Metin 49: Çiğdem Der Ki...(Miyase Sertbarut)

Alt Tema: Batıl inançlar

1)Metnin Konusu: Batıl inanışların neden olduğu olumsuzluklar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder. (Okuma 1,3; Konuşma 2,3)
- Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Metindeki anahtar kelimeleri belirler.(Okuma 2,2)
- Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.(Konuşma 1,6)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Horazibiği yığını, sökûlmek, biçimsiz, kadifemsi, solgunlaşmak, filizlenmek, mendebur, tembihlemek, muntazam çiçekler, mantıklı sebep, gariplik, yeşermek, hatmiler, şemsiye, hala, gürleşmek, ekmek, yararlı varlık, Şifacı Ayşe Kadın, muhtaç olmak, böcekler, besinsiz kalmak, uğursuz çiçek, uğursuzluk, boş inanç, inanış, baykuş taşlamak, merdiven altından geçmek, geceleri tırnak kesmek, makası elden almamak, itboğan, dertleşmek, tartışma, menekşe, iyileştirmek, yıldırım, şimşek çakmak, kırmızı kaban, kesmek, arsız, bela, bıçak, sitem etmek, tohum, fide, bitki, çiğdem, eldiven, zehirli, kökleme, ansiklopedi, düşmanlık beslemek, yeşillik, romatizma, tedavi, şifalı, papatya, gelincik, ilaç, zehirlenmek, ikna etmek, zakkum, vargit, bahçe, sızıldamak, önemli.”

Metinde 66 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Uğursuz çiçek, uğursuzluk, boş inanç, inanış, baykuş taşlamak, merdiven altından geçmek, geceleri tırnak kesmek, makası elden almamak.”*

“Horazibiği yığını, sökûlmek, biçimsiz, kadifemsi, solgunlaşmak, filizlenmek, mendebur, tembihlemek, muntazam çiçekler, mantıklı sebep, gariplik, yeşermek, hatmiler, şemsiye, hala, gürleşmek, ekmek, yararlı varlık, Şifacı Ayşe Kadın, muhtaç olmak, böcekler, besinsiz kalmak, itboğan, dertleşmek, tartışma, menekşe, iyileştirmek, yıldırım, şimşek çakmak, kırmızı kaban, kesmek, arsız, bela, bıçak, sitem etmek, tohum, fide, bitki, çiğdem, eldiven, zehirli, kökleme, ansiklopedi, düşmanlık beslemek, yeşillik, romatizma, tedavi, şifalı, papatya, gelincik, ilaç, zehirlenmek, ikna etmek, zakkum, vargit, bahçe, sızıldamak, önemli.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya

çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 8, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 58 kelime vardır.

Metin 50: Aşinasız(Ali Çolak)

Alt Tema: Birey ve Toplum

1)Metnin Konusu: İnsanların arasında iletişimin olmamasından kaynaklanan sorunlar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder. (Okuma 1,3; Konuşma 2,3)
- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Metindeki anahtar kelimeleri belirler.(Okuma 2,2)
- Okuduğu metinde geçen kelime, deyim, atasözlerini cümle içinde kullanır.(Okuma 4,3)
- Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır.(Konuşma 1,6; Yazma1,6)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Mekân, sevdirmek, ayaküstü eğleşmek, şehirliler, bağlılık, göçebe, ürpermek, korkunç, dost, sevinç, Muzaffer Tayip Uslu, mutlu yaşamak, bahar, asude zaman, unutturmak, üzüntü, içimin türküsü, içlerini dökmek, hemşeri, bağlantısız, mutsuz yabancı, gezgin, yarenlik etmek, muhabbet kurmak, selamlaşmak, paylaşmak, sohbet, dertleşmek, şakalaşmak, hal hatır sormak, konuşmak, hayatı paylaşmak, iyi günler, merhaba, aşına, kasaba yaşamı, hayırlı işler, yumuşamak, özlemek, huzurlu olmak, macera, sokaklar, uğurlar olsun, Edip Cansever, tadına doyum olmamak.”

Metinde 45 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Yarenlik etmek, muhabbet kurmak, selamlaşmak, paylaşmak, sohbet, dertleşmek, şakalaşmak, hal hatır sormak, konuşmak, hayatı paylaşmak.”*

“Mekân, sevdirmek, ayaküstü eğleşmek, şehirliler, bağlılık, göçebe, ürpermek, korkunç, dost, sevinç, Muzaffer Tayip Uslu, mutlu yaşamak, bahar, asude zaman, unutturmak, üzüntü, içimin türküsü, içlerini dökmek, hemşeri, bağlantısız, mutsuz yabancı, gezgin, iyi günler, merhaba, aşına, kasaba yaşamı, hayırlı işler, yumuşamak, özlemek, huzurlu olmak, macera, sokaklar, uğurlar olsun, Edip Cansever, tadına doyum olmamak.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 10, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 35 kelime vardır

5.TEMA

BİLİM ve TEKNOLOJİ

Metin 51: Basından Teknoloji Haberleri

Alt Tema: Buluşlar

a)Başiboş Hayvanlar Vücutlarına Yerleştirilecek Çiple Takip Edilecek

(Özcan Yağmur)

1)Metnin Konusu: Başiboş hayvanların vücutlarına çip takılarak nasıl takip edilecekleri

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Metindeki anahtar kelimeleri belirler.(Okuma 2,2)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Köpek, internet, çip, vücut, başıboş kediler, atık, tehdit etmek, kontrol altına almak, sahihsiz hayvan, maliyet, yararlanmak, önüne geçmek, bilgi, veteriner müdür, sorun, ortak sistem, bulaşmak, hayvanseverlik, yatırım, insan sağlığı, uluslararası, hedeflemek, yerleştirmek, Ankara Belediyesi, proje, yöntem, kimlik bilgileri, hastalık, park, büyükşehir yasası, bahçe, kısırlaştırmak, tedavi etmek, deri altı, hibe kredi, açıklama, fon, takip etmek, barkod sistemi.”

Metinde 39 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“İnternet, çip.”*

“Köpek, vücut, başıboş kediler, atık, tehdit etmek, kontrol altına almak, sahihsiz hayvan, maliyet, yararlanmak, önüne geçmek, bilgi, veteriner müdür, sorun, ortak sistem, bulaşmak, hayvanseverlik, yatırım, insan sağlığı, uluslararası, hedeflemek, yerleştirmek, Ankara Belediyesi, proje, yöntem, kimlik bilgileri, hastalık, park, büyükşehir yasası, bahçe, kısırlaştırmak, tedavi etmek, deri altı, hibe kredi, açıklama, fon, takip etmek, barkod sistemi.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 2, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 37 kelime vardır.

b)Nesli Tükenen Balıklara Çipli Takip(Salih Hamurcu)

1)Metnin Konusu: Nesli tükenen balıkların çiple takip edilmesi.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Metindeki anahtar kelimeleri belirler.(Okuma 2,2)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Mersinbalığı, bilimsel takip, özel cihaz, çip Sakarya Nehri, Karadeniz, bırakılmak, telefon numarası, süzgeç, tören, Rusya, döllenmiş yumurta, takip etmek, vatandaş, uyarmak, avlanma, balıkçı, ulaşmak, Prof.Dr Bayram Öztürk, 20.Kültür Turizm ve Fındık Festivali, kuyruk, tekne, yetiştirmek, beslenme, göç, İstanbul Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi, şikâyet etmek, nesli tükenmek, Sapanca, koruma altına alınmak, yasaklanmak, büyüme.”

Metinde 33 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Bilimsel takip, özel cihaz, çip.”*

“Mersinbalığı, Sakarya Nehri, Karadeniz, bırakılmak, telefon numarası, süzgeç, tören, Rusya, döllenmiş yumurta, takip etmek, vatandaş, uyarmak, avlanma, balıkçı, ulaşmak, Prof.Dr Bayram Öztürk, 20.Kültür Turizm ve Fındık Festivali, kuyruk, tekne, yetiştirmek, beslenme, göç, İstanbul Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi, şikâyet etmek, nesli tükenmek, Sapanca, koruma altına alınmak, yasaklanmak, büyüme.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 3, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 30 kelime vardır.

c)Dünyada Yangın

1)Metnin Konusu: Çiplerin kaybolmuş hayvanların bulunmasında sağladığı yararlar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Metindeki anahtar kelimeleri belirler.(Okuma 2,2)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Yurt dışı, mikroçip uygulaması, elektronik nüfus cüzdanı, ortak veri tabanı, evcil hayvan, şart koşulmak, kalıcı kimlik, görüntülenebilmek, geçerli olmak, hedeflemek, kanıtlamak, birleşmek, tanınmak, proje, kaydedilmek, ülke, Türkiye, barındırmak, özel numara, zorunlu tutmak, köpek, seyahat etmek, firma, kedi.”

Metinde 24 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Mikroçip uygulaması, elektronik nüfus cüzdanı, ortak veri tabanı.”*

“Yurt dışı, evcil hayvan, şart koşulmak, kalıcı kimlik, görüntülenebilmek, geçerli olmak, hedeflemek, kanıtlamak, birleşmek, tanınmak, proje, kaydedilmek, ülke, Türkiye, barındırmak, özel numara, zorunlu tutmak, köpek, seyahat etmek, firma, kedi.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 3, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 21 kelime vardır.

d)Caretalara Uydudan Çipli Takip

1)Metnin Konusu: Caretta caretalara takılan çipin caretta caretaların özellikleri üzerine verdiği bilgiler.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)
- Metindeki anahtar kelimeleri belirler.(Okuma 2,2)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Muğla, çip, uydu, Dalaman, olumlu sonuç, yüzme, başarılı olmak, nefes alma, tespit etmek, yaymak, deneme, kaplumbağa, koruma çalışmaları, caretta, Çevre ve

Orman Bakanlığı, takip edilmek, gezme, Doç, Dr Yakup Kaska, uygulama, akciğer solunumu, uyku.”

Metinde 21 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Çip, uydu.”*

“Muğla, Dalaman, olumlu sonuç, yüzme, başarılı olmak, nefes alma, tespit etmek, yaymak, deneme, kaplumbağa, koruma çalışmaları, caretta, Çevre ve Orman Bakanlığı, takip edilmek, gezme, Doç, Dr Yakup Kaska, uygulama, akciğer solunumu, uyku.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 2, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 19 kelime vardır.

Metin 52: Anadolu’nun Bahtı Açık Kara Treni(Mehmet Önder)

Alt Tema: Teknoloji ve Hayat

1)Metnin Konusu: Demir yollarının ülkemizdeki yeri ve önemi.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeleri doğru telaffuz eder. (Okuma 1,3; Konuşma 2,3)
- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

”Kara tren, uçak, otobüs, minibüs, demir yolları, Cumhuriyet Dönemi, yüreğine can gelmek, aşmak, umut taşımak, Anadolu, yolculuk, dert, memleket, keşfetmek, kasaba, Haydarpaşa, Sirkeci, ateşçi, Basmahane, ayrılık, makinist, örülmek, tünel, köy, kent, vatandaş, medeniyet, politika, Atatürk, Malatya, özlem, çile, Diyarbakır, hasret

kavuşturan, yol şebekesi, Anadolu insanı, dağ, bayır, Aydın, gurbete götürmek, mutluluk getirmek, Sivas.”

Metinde 42 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Kara tren, uçak, otobüs, minibüs.”*

“Demir yolları, Cumhuriyet dönemi, yüreğine can gelmek, aşmak, umut taşımak, Anadolu, yolculuk, dert, memleket, keşfetmek, kasaba, Haydarpaşa, Sirkeci, ateşçi, Basmahane, ayrılık, makinist, örülmek, tünel, köy, kent, vatandaş, medeniyet, politika, Atatürk, Malatya, zlem, çile, Diyarbakır, hasret kavuşturan, yol şebekesi, Anadolu insanı, dağ, bayır, Aydın, gurbete götürmek, mutluluk getirmek, Sivas.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 4, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 38 kelime vardır.

Metin 53: Bilgisayar Yalnızlığı(Ali Çolak)

Alt Tema: Bilgisayar

1)Metnin Konusu: Bilgisayarın hayatımızdaki olumsuz etkileri

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Bilgisayar meraklıları, bilgisayar dünyası, bilgisayar oyunları, hafıza, program, teknoloji ürünü, icat etmek, makine, medeniyet harikası, işlem kabiliyeti zamanımızın kölesi, konuşma, övgü, tanık olmak, efsanevi yaratık, gelişme, efendilik, makinenin aşığı, mahkûm, kalp atışları, gülmseyan yüz, yapayalnız çocuklar,

paylaşmak, zekâ geliştirici, şaşkına dönmek, kitap, modern, tanıma, çağdaş kölelik, tasvir, boş zaman, kutsama, bereketlendirmek, inanmak, mağrur sevgili, mecbur olmak, donanmak, meziyet, nesne, yalnızlık, ölçülü, tabiatın dili.”

Metinde 42 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Bilgisayar dünyası, bilgisayar oyunları, hafıza, program, teknoloji ürünü, icat etmek, makine, medeniyet harikası, işlem kabiliyeti.”*

“Bilgisayar meraklıları, zamanımızın kölesi, konuşma, övgü, tanık olmak, efsanevi yaratık, gelişme, efendilik, makinenin aşığı, mahkûm, kalp atışları, gülümseyen yüz, yapayalnız çocuklar, paylaşmak, zekâ geliştirici, şaşkına dönmek, kitap, modern, tanıma, çağdaş kölelik, tasvir, boş zaman, kutsama, bereketlendirmek, inanmak, mağrur sevgili, mecbur olmak, donanmak, meziyet, nesne, yalnızlık, ölçülü, tabiatın dili.” sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 9, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 33 kelime vardır.

6.TEMA

KİŞİSEL GELİŞİM

Metin 54: Hayatta Başarının Yolları(Selim Sırrı Tarcan)

Alt Tema: Başarı

1)Metnin Konusu: Dört arkadaşın girdiği iddia sonucunda arkadaşlardan birinin iddiayı kazanmak için verdiği mücadele.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Olay, Makine Mühendisi Şubesi, orijinal fikir, mahirane, ekonomi yapma, kudret, iskarpin, biçare, translantik kumpanyası, arkadaş, düşündürmek, şüphe etmemek, himaye, para, ateşçilik, maharet, meşru, zafer, Amerika, Kolombiya Üniversitesi, hamam, çırıl çıplak kalmak, müteessir etmek, elbise, fotin, iddiaya girişmek, makinistlik, tavlanma, kavuşmak, biriktirmek, makine dairesi, irade, direktör, vapur, boyatmak, müşteri, teklif, şans, hayat mücadelesi, başarı, muvaffak olmak, çalışmak, çaba, alın teri, çalışkan, tembel, azim.”

Metinde 47 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Başarı, muvaffak olmak, çalışmak, çaba, alın teri, çalışkan, tembel, azim.”*

*“Olay, Makine Mühendisi Şubesi, orijinal fikir, mahirane, ekonomi yapma, kudret, iskarpin, biçare, translantik kumpanyası, arkadaş, düşündürmek, şüphe etmemek, himaye, para, ateşçilik, maharet, meşru, zafer, Amerika, Kolombiya Üniversitesi, hamam, çırıl çıplak kalmak, müteessir etmek, elbise, fotin, iddiaya girişmek, makinistlik, tavlanma, kavuşmak, biriktirmek, makine dairesi, irade, direktör, vapur, boyatmak, müşteri, teklif, şans, hayat mücadelesi.”*sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 8, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 39 kelime vardır.

Metin 55: İki İyi İnsan(Enver Naci Göksan)

Alt Tema: Kişilik tipleri

1)Metnin Konusu: Ev sahibi ve kiracı arasında kurulan dostluk.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Metin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.(Okuma 2,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Kış, evden çıkmak, ümitlenmek, yüceltmek, bahar, ev aramak, bardağı taşırarak, ev sahibi, anlaşmazlık, kiracı, bahane, gürültü, rahatsızlık, fiyat, olumsuz tutum, teslim etmek, müjdelemek, kira bedeli, gelir, kıt kanat geçinmek, dostluk, ocak, uzlaşmamak, olumsuz yargı, sevinçli, değer, anahtar, çaba, uğurlu, çare bulmak, müsterih, onarım, rızık, geçim kaynağı, birleşmek, efendi, halden anlamak, söz dinlemek, iyimser, nazik, bencillik, asil, iyi ruhlu, tok gözlü, aksilik.”

Metinde 44 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *“Efendi, halden anlamak, söz dinlemek, iyimser, nazik, bencillik, asil, iyi ruhlu, tok gözlü, çaba.”*

*“Ev sahibi, anlaşmazlık, kiracı, bahane, gürültü, rahatsızlık, fiyat, olumsuz tutum, teslim etmek, müjdelemek, kira bedeli, gelir, kıt kanat geçinmek, dostluk, ocak, uzlaşmamak, olumsuz yargı, sevinçli, değer, kış, evden çıkmak, ümitlenmek, yüceltmek, bahar, ev aramak, bardağı taşırarak, anahtar, uğurlu, çare bulmak, müsterih, onarım, rızık, geçim kaynağı, birleşmek, aksilik.”*sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 10, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 34 kelime vardır.

Metin 56: Martı(Richard Bach)

Alt Tema: Kendini tanıma, özgüven

1)Metnin Konusu: Martı Jonathan’ın amacına ulaşmak için yaptığı çalışmalar.

2)Metnin amaç ve kazanımları:

- Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimeler örnek verir.(Okuma 4,1)

3)Metnin anahtar kelimeleri:

“Martı Jonathan, hedef, özellik, çaba, deniz, hız rekoru, uçmak, kanat, yetenek, dalış, kırmak, balık, önemli, savruluş, bocalamak, martılar arası, rüzgâr, özgürlük, uçuş denemesi, yiyeceğe ulaşmak, öğrenmek, sıradan, olağanüstü, ulaşmak, kaygılanmak, sendelemek, pikeye geçmek, alabora olmak, süzülme, eğim, uçuş amacı, şeffaflaşmak, yükseklere uçmak, düşünce, püf nokta, bilmeyi istemek,

Metinde 36 tane anahtar kelime vardır. Bu kelimelerin temayla ilişkili olanları şunlardır: *”Hedef, özellik, çaba, bilmeyi istemek.”*

*“Martı Jonathan, martılar arası, rüzgâr, özgürlük, uçuş denemesi, yiyeceğe ulaşmak, öğrenmek, sıradan, deniz, hız rekoru, uçmak, kanat, yetenek, dalış, kırmak, önemli, savruluş, bocalamak, olağanüstü, ulaşmak, kaygılanmak, sendelemek, pikeye geçmek, alabora olmak, balık, süzülme, eğim, uçuş amacı, şeffaflaşmak, yükseklere uçmak, düşünce, püf nokta.”*sözcükleri ise daha çok metnin konusunu ortaya çıkaran ve metni pekiştirmek için kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini almış sözcüklerdir.

Bu metinde temayla doğrudan ilişkili 4, kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan 32 kelime vardır.

Bulgular incelendiğinde; kitaplardaki metinlerde temalarla ilişkili anahtar kelimelere yer verildiği görülmüştür. Fakat anahtar kelimelerin kullanımında esas temel alınan metinlerin konuları olmuştur. Bu nedenle kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içinde yerini alan sözcüklerin sayısal değerleri daha fazla çıkmıştır. Temaya uygunluk daha çok metinlerin ana düşüncelerinde yer almıştır. Anahtar kelime sayıları ise metinlerin uzunluğuna göre değişmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Türkçe ders kitaplarında 6-7 ve 8.sınıfta ortak olan temalardaki metinlerde kullanılan anahtar kelime ve kelime gruplarının temaya uygunluğunda sınıflar arası fark var mıdır?

Türkçe ders kitapları 6-7 ve 8.sınıfın üçünde de ortak olan tek tema “Atatürkçülük” temasıdır. Bu tema içerisinde 6.sınıf kitabında 4,7.sınıf kitabında 4, 8.sınıf kitabında 3 metin bulunmaktadır. Bu metinlerin kelime tabloları incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Tablo 4.4.1.

<u>Sınıf</u>	<u>Metin Adı</u>	<u>Anahtar Sözcük Sayısı</u>	<u>Temayla İlişkili Anahtar Sözcük Sayısı</u>	<u>Kavram Alanıyla İlişkili Sözcük Sayısı</u>
6	Atatürk ve O’nun Büyük Eseri	54	19	35
6	Atatürk’ten Anılar	27	9	18
6	Kadının Sosyal ve Siyasi Haklarını Kazanması	26	3	23
6	Atatürk ve Tarihimiz	54	10	44
7	Atatürk	30	12	18
7	Atatürk ve Sanat	36	14	22
7	Atatürk ve Türk Tiyatrosu	39	14	25
7	Türk Dili	39	11	28
8	Atatürk’ten Anılar	39	11	28
8	10.Yıl Nutku	36	6	30
8	Atatürk ve Bilim	42	12	30

Tablo 4.4.1’e göre 6.sınıf Türkçe kitabı ‘Atatürkçülük’ temasında toplam 161 anahtar kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin 41’i temayla doğrudan ilişkili, 120’si kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerdir.

7.sınıf Türkçe kitabı ‘Atatürkçülük’ temasında toplam 144 anahtar kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin 63’ ü temayla doğrudan ilişkili, 81’i kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerdir.

8.sınıf Türkçe kitabı ‘Atatürkçülük’ temasında toplam 117 anahtar kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin 39’ u temayla doğrudan ilişkili, 88’i kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerdir.

Kitaplardaki ‘Atatürkçülük’ teması içerisinde anahtar kelime sayısı öğrencilerin zihinsel gelişim özellikleri paralelinde alt sınıftan üst sınıfa doğru azalmıştır. Temayla doğrudan ilişkili anahtar kelimeler arasında sınıflar arası farklılık vardır. Kitaplar içinde temayla anahtar kelime arasında en fazla ilişki 7.sınıf kitaplarında, en az ilişki 8.sınıf kitaplarındadır. Kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerde de sınıflar arası farklılık vardır. Kitaplar içinde kavram alanıyla ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimeler en fazla 6.sınıf, en az 8.sınıf kitabındadır.

Bulgular neticesinde anahtar kelime sayılarının sınıflar arasında düzenli şekilde azaldığı fakat temayla ilişkili anahtar kelime sayıları ile kavram alanı ile ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan sözcüklerin sayısında sınıflar arasında düzenli artış ya da azalma olmadığı görülmüştür.

6. ve 7.sınıf kitaplarında Atatürkçülük dışında tek ortak tema ‘Doğa ve Evren’ temasıdır.

‘Doğa ve Evren’ teması içerisinde 6.sınıf kitabında 3, 7.sınıf kitabında 3 metin bulunmaktadır. Bu metinlerin kelime tabloları incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Tablo 4.4.2.

<u>Sınıf</u>	<u>Metin Adı</u>	<u>Anahtar Sözcük Sayısı</u>	<u>Temayla İlişkili Anahtar Sözcük Sayısı</u>	<u>Kavram Alanıyla İlişkili Sözcük Sayısı</u>
6	Mavisini Yitirmiş Yaşamak	41	16	25
6	Kırkikindiler	63	36	27
6	Cennet Göller Tek Tek Yok Oluyor	33	20	13

7	Susayan Konya	54	23	31
7	Deniz Hasreti	21	13	8
7	Son Kuşlar	45	18	27

Tablo 4.4.2'ye göre 6.sınıf Türkçe kitabı 'Doğa ve Evren' temasında toplam 137 anahtar kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin 72'si temayla doğrudan ilişkili, 65'i kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerdir.

7.sınıf Türkçe kitabı 'Doğa ve Evren' temasında toplam 120 anahtar kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin 54' ü temayla doğrudan ilişkili, 66'sı kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerdir.

Kitaplardaki 'Doğa ve Evren' teması içerisinde anahtar kelime sayısı öğrencilerin zihinsel gelişim özellikleri paralelinde alt sınıftan üst sınıfa doğru azalmıştır. Temayla doğrudan ilişkili anahtar kelimeler arasında da alt sınıftan üst sınıfa doğru azalma vardır. Kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerde alt sınıftan üst sınıfa doğru artış vardır.

6. ve 8.sınıf kitaplarında Atatürkçülük dışında tek ortak tema 'Zaman ve Mekân' temasıdır.

'Zaman ve Mekân' teması içerisinde 6.sınıf kitabında 3, 8.sınıf kitabında ise serbest okuma parçasıyla birlikte 4 metin bulunmaktadır. Serbest okuma metni araştırma içerisinde yer almamıştır. Bu metinlerin kelime tabloları incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Tablo 4.4.3.

<u>Sınıf</u>	<u>Metin Adı</u>	<u>Anahtar Sözcük Sayısı</u>	<u>Temayla İlişkili Anahtar Sözcük Sayısı</u>	<u>Kavram Alanıyla İlişkili Sözcük Sayısı</u>
6	Beypazarı	45	14	31
6	Anadolu’da Bahar	42	17	25
6	Zamanı Kazanmak veya Kaybetmek	33	6	27
8	Kız Kalesi	30	3	27
8	Geçmiş Zaman Şiirleri	24	8	16
8	Eski Ankara Evleri	45	13	32

Tablo 4.4.3’ e göre 6.sınıf Türkçe kitabı ‘Zaman ve Mekân’ temasında toplam 120 anahtar kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin 37’si temayla doğrudan ilişkili, 83 ’ü kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerdir.

8.sınıf Türkçe kitabı ‘Zaman ve Mekân’ ‘temasında toplam 99 anahtar kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin 24’ ü temayla doğrudan ilişkili, 75’i kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerdir.

Kitaplardaki ‘Zaman ve Mekân’ teması içerisinde anahtar kelime sayısı öğrencilerin zihinsel gelişim özellikleri paralelinde alt sınıftan üst sınıfa doğru azalmıştır. Temayla doğrudan ilişkili anahtar kelimeler ile kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimeler arasında alt sınıftan üst sınıfa doğru azalma vardır.

7. ve 8.sınıf kitaplarında Atatürkçülük dışındaki iki ortak tema ‘Toplum Hayatı ve Milli Kültür’ temalarıdır.

‘Toplum Hayatı’ teması içerisinde 7.sınıf kitabında 3, 8.sınıf kitabında 3 metin bulunmaktadır. ‘Milli Kültür’ teması içerisinde 7.sınıf kitabında 3, 8.sınıf kitabında 3 metin bulunmaktadır. Bu metinlerin kelime tabloları incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Tablo 4.4.4.

<u>Sınıf</u>	<u>Tema Adı</u>	<u>Metin Adı</u>	<u>Anahtar Sözcük Sayısı</u>	<u>Temayla İlişkili Anahtar Sözcük Sayısı</u>	<u>Kavram Alanıyla İlişkili Sözcük Sayısı</u>
7	Milli Kültür	Anadolu’nun Cirit Oyunları	50	16	34
7	Milli Kültür	Karada Yüzen Donanma	30	1	29
7	Milli Kültür	Bozkırın Tezenesi	42	25	17
8	Milli Kültür	İhtiyar Çilingir	30	8	22
8	Milli Kültür	Gönül Mimarlarımız	102	17	85
8	Milli Kültür	Nevruz ve Birlik	48	8	40
7	Toplum Hayatı	Komşusuzluk	39	6	33
7	Toplum Hayatı	Mustafa Kemal’in Kağnısı	30	-	30
7	Toplum Hayatı	Anadolu’da Konukseverlik	42	14	28
8	Toplum Hayatı	Ergenekon Destanı	45	-	45
8	Toplum Hayatı	Çiğdem Der Ki..	66	8	58
8	Toplum Hayatı	Aşinasız	45	10	35

Tablo 4.4.1’ e göre 7.sınıf Türkçe kitabı ‘Milli Kültür’ temasında toplam 122 anahtar kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin 42’si temayla doğrudan

ilişkili, 80 'i kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerdir.

8.sınıf Türkçe kitabı 'Milli Kültür' temasında toplam 180 anahtar kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin 33' ü temayla doğrudan ilişkili, 147'si kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerdir.

Kitaplardaki 'Milli Kültür ' teması içerisinde anahtar kelime sayısı alt sınıftan üst sınıfa doğru artmıştır. Temayla doğrudan ilişkili anahtar kelimeler arasında da alt sınıftan üst sınıfa doğru azalma vardır. Kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerde alt sınıftan üst sınıfa doğru artış vardır.

Tablo 4.4.1'e göre 7.sınıf Türkçe kitabı 'Toplum Hayatı' temasında toplam 111 anahtar kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin 20'si temayla doğrudan ilişkili, 91 'i kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerdir.

8.sınıf Türkçe kitabı 'Toplum Hayatı' temasında toplam 156 anahtar kelime ve kelime grubu tespit edilmiştir. Bu kelimelerin 18' i temayla doğrudan ilişkili, 138'i kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerdir.

Kitaplardaki 'Toplum Hayatı ' teması içerisinde anahtar kelime sayısı alt sınıftan üst sınıfa doğru artmıştır. Temayla doğrudan ilişkili anahtar kelimeler arasında da alt sınıftan üst sınıfa doğru azalma vardır. Kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerde alt sınıftan üst sınıfa doğru artış vardır.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Yapılan çalışma neticesinde Türkçe kitaplarında yer alan metinlerin ve bu metinlerde kullanılan anahtar kelimelerin metnin konularıyla daha ilişkili olduğu saptanmıştır. Temayı doğrudan destekleyen kelimelerin de var olduğu fakat temanın anlamlandırılmasında metnin ana düşüncesinin daha ön planda olduğu ortaya konmuştur. Anahtar kelimelerin sayıları metnin türüne ve uzunluğuna göre değişmektedir. Anahtar kelimelerin daha çok kavram alanı kelimelerle ilişkilendirilerek ortaya konan sözcüklerden oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dördüncü alt problemin araştırılması neticesinde;

Kitaplardaki ‘Atatürkçülük’ teması içerisinde anahtar kelime sayısı öğrencilerin zihinsel gelişim özellikleri paralelinde alt sınıftan üst sınıfa doğru azalmıştır. Temayla doğrudan ilişkili anahtar kelimeler arasında sınıflar arası farklılık vardır. Kitaplar içinde temayla anahtar kelime arasında en fazla ilişki 7.sınıf kitaplarında, en az ilişki 8.sınıf kitaplarındadır. Kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerde de sınıflar arası farklılık vardır. Kitaplar içinde kavram alanıyla ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimeler en fazla 6.sınıf, en az 8.sınıf kitabındadır.

Bulgular neticesinde anahtar kelime sayılarının sınıflar arasında düzenli şekilde azaldığı fakat temayla ilişkili anahtar kelime sayıları ile kavram alanı ile ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan sözcüklerin sayısında sınıflar arasında düzenli artış ya da azalma olmadığı görülmüştür.

Kitaplardaki ‘Doğa ve Evren’ teması içerisinde anahtar kelime sayısı öğrencilerin zihinsel gelişim özellikleri paralelinde alt sınıftan üst sınıfa doğru

azalmıştır. Temayla doğrudan ilişkili anahtar kelimeler arasında da alt sınıftan üst sınıfa doğru azalma vardır. Kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerde alt sınıftan üst sınıfa doğru artış vardır.

Kitaplardaki ‘Zaman ve Mekân’ teması içerisinde anahtar kelime sayısı öğrencilerin zihinsel gelişim özellikleri paralelinde alt sınıftan üst sınıfa doğru azalmıştır. Temayla doğrudan ilişkili anahtar kelimeler ile kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimeler arasında alt sınıftan üst sınıfa doğru azalma vardır.

Kitaplardaki ‘Milli Kültür ’ teması içerisinde anahtar kelime sayısı alt sınıftan üst sınıfa doğru artmıştır. Temayla doğrudan ilişkili anahtar kelimeler arasında da alt sınıftan üst sınıfa doğru azalma vardır. Kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerde alt sınıftan üst sınıfa doğru artış vardır.

Kitaplardaki ‘Toplum Hayatı ’ teması içerisinde anahtar kelime sayısı alt sınıftan üst sınıfa doğru artmıştır. Temayla doğrudan ilişkili anahtar kelimeler arasında da alt sınıftan üst sınıfa doğru azalma vardır. Kavram alanı sözcüklerle ilişkilendirilerek anahtar kelimeler içerisinde yer alan kelimelerde alt sınıftan üst sınıfa doğru artış vardır.

5.2. Öneriler

1.Türkçe ders kitapları hazırlanırken öğrencilerin yaş grupları ve gelişim özellikleri dikkate alınarak temalar paralelinde kazandırılmak istenilen kelimelerin listeleri çıkarılmalı ve buna uygun metinlere temalar içerisinde yer verilmelidir.

2.Kazandırılmak istenilen kelimelerin kazanıldığından emin olmak için çalışmalar yapılmalı ve öğrenciler bu konuda yönlendirilmelidir.

3. Çalışma kitaplarında yer alan metin etkinliklerinde kelime çalışmalarına daha fazla ağırlık verilmelidir.

4.Kelime etkinlikleri, kelimelerin farklı özelliklerini ortaya koyacak ve öğrenmeyi kolaylaştıracak biçimde düzenlenmeli ve çeşitlendirilmelidir.

5.Öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirmek için sözlük kullanımına özen gösterilmelidir.

6.Teknolojinin de gelişmesiyle ortaya çıkan ve gün geçtikçe artan kelime erozyonunun önüne geçebilmek için öğrencilerin kelime telaffuzları dinlenerek yapılan yanlışlar düzeltilmelidir.

KAYNAKÇA

AKSAN, D. (1965).*Anadili*. Türk Dili Dergisi,423-434.

AKSAN, D.(1998).*Her Yönüyle Dil*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

AKYOL, H.(1997).*Kelime Öğretimi*. Millî Eğitim: 134

ALPEREN, N.(2001).*Türkçe Okuma ve Yazma Eğitim Rehberi*. Ankara: Alperen Yayınları.

ALTAN, M. Z.Atatürk; Dil, Türk Dili ve Yabancı Dil. *Ankara Üniversitesi Tömer Dil Dergileri*,122,56-60.

ARSLAN-KUTLU, H.(2006). *MEB 6,7. ve 8.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

AYDIN, S.(2004). Türkçe Derslerinde Ön Örgütleyicilerin Kullanımına Yönelik Değerlendirme ve Bu Çerçeve Türkçe Ders Kitaplarına Eleştirel Bir Bakış. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*.

AYTAŞ, G.(2001).Türkçe Ders Kitaplarının Yazımında Metin Seçimi ve Metin Altı Sorularının Hazırlanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Hususlar. *Türk Yurdu*, Cilt 21,162-163.

AYTAŞ, G.(2005).Okuma Eğitimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*.

BANGUOĞLU, T. (2004). *Türkçe'nin Grameri*. Ankara: TDK Yayınları/Türkçe Sözlük Dizisi

BATUR, Z.(2006). *İlköğretim 8.Sınıf Öğrencilerinin Türkçe 6.ve 7.Sınıf Ders Kitaplarında Geçen Bilinmeyen Kelimeleri Kazanım Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

BUDAK, Y.(2000). *Sözcük Öğretimi ve Sözlüğün İşlevi*. Dil Dergisi

COŞKUN, E., TAŞ, S. (2008). Ders Kitaplarına Metin Seçimi Açısından Türkçe Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 5,Sayı 10.

ÇALIK, T.(2001) *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Türkçe 1-8*. Ankara: Nobel Yayınları.

ÇALIŞKAN, N. Türkiye’deki Orta Öğretim Edebiyat Ders Kitapları Üzerine Edebiyat Eğitimi Açısından Bir Değerlendirme. yayim.meb.gov.tr/dergiler

ÇEÇEN, M. A. (2008).Yedinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinler Üzerine Tutarlılık Bakımından Bir Araştırma. *22.Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri*.

ÇETİNKAYA, Z. Basit Tekrarlar ve Alıştırmalar Yoluyla Sözcük Öğretimi. dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/27/754/9621

DAĞABAKAN, F.,DAĞABAKAN D.*Dil ve Çocukta Dil Gelişim Kuramları*.

DEMİR, C.(2006).*Türkçe/Edebiyat Eğitimi ve Kişisel Kelime Serveti*. Millî Eğitim.

DEMİR, M. Hayat Bilgisi Dersi Öğretimi.www.bursateftis.com/dosyalar/hayat-bilgisi/hayat-bilgisi

DEMİREL, Ö. (2005).*Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

DEVELİ, H.(2006).*Dil Doktoru*. İstanbul: 3F Yayınevi.

DURUKAN, E.(2008).İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programında Genel Amaçlar-Hedef/ Kazanımlar İlişkisi. *Bahçeşehir Üniversitesi Türkçe Öğretim Kongresi Bildirisi*.

ERGİN, M.(2003).*Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.

ENGİNÜN, İ.(1990).*Türkçe Öğrenimi*. M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,85-90.

EPAÇAN, C.,ERZEN M.(2008).*İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.

GİRMEN, P., KAYA, M. F., BAYRAK, E. (2010). Türkçe Eğitim Alanında Yaşanan Sorunların Lisansüstü Tezlere Dayalı Olarak Belirlenmesi. *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, 133-138.

GÖÇER, A. (2009). Türkçe Eğitiminde Öğrencilerin Sözvarlığını Geliştirme Etkinlikleri ve Sözlük Kullanımı. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/4, Summer*.

GÖMLEKSİZ, M.N., KAN A. Ü.(2007).Yeni İlköğretim Programının Dayandığı Temel İlke ve Yaklaşımlar. *Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*.

GÜLER, A.(2008). *Eğitimin Tarihi-Sosyal-Felsefi Temelleri*. Ankara: Punto Tasarım

GÜNEŞ, F.(2009).Türkçe Öğretiminde Günümüz Gelişmeler ve Yapılandırmacı Yaklaşım. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 1-21.

İŞERİ, K.(2002). *Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İlköğretim Programına Uygunluğunun İncelenmesi: Göstergibilimsel Bir Betimleme*. Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İŞLER, 1. Ş.(2004). Sanat Eğitiminde Disiplinlerarası-Tematik Yaklaşım. *Milli Eğitim Dergisi*,163

KARABIYIK, B.(2006). *İlköğretim 6-8.Sınıflar Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil Yanlırları*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KARATAY, H.(2007). *Kelime Öğretimi*. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,141-153

KANTEMİR, E.(1997). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Engin Yayınevi.

KEKLİK, S. 1-8. Sınıf Türkçe Dersi Ders Kitaplarının Metin Türleri ve Özellikleri Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongre Kitabı*,1-16.

KURUDAYIOĞLU, M., KARADAĞ Ö.(2006).*Ortak Kelime Hazinesi Kazandırmada İlköğretim Sekizinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Durumu*.Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD),335-343

KORKMAZ, Z.(1992).*Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

MEB: Yeni Türkçe Öğretim Programı, (<http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/>)

MERT-LÜLE, E.(2009). Ana Dili Eğitimi ve Öğretimi Sürecinde Söz Varlığı Belirleme Çalışmalarının Önemi ve Deyim Kazandırmaya Yönelik Etkinlik Önerileri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,2.

ÖZBAY, M.(2006).*Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I*. Ankara: Öncü Basımevi.

ÖZBAY, M.(2002).*İlköğretim Okulları Türkçe Ders Kitaplarındaki Anlama*

Sorularının Öğrencilerin Düşünme Becerilerine Katkısı. Türk Dili, 536-545.

ÖZBAY, M., MELANLIOĞLU D.(2008).*Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi.*Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30-45.

ÖZBAY, M., MELANLIOĞLU D.(2009).*Türkçe Eğitiminde Deyimlerin Öğretme Öğrenme Süreci Bakımından Değerlendirilmesi.*Milli Eğitim, 181.

ÖZÇELİK, D.A.(1998). *Eğitim Programları Ve Öğretim (Genel Öğretim Yöntemi).*Ankara: ÖSYM Yayınları.

PİLAV, S.(2008).*Terim Sorunu ve Eğitim Öğretimde Terimlerin Yeri ve Önemi.* Kastamonu Eğitim Dergisi,267-276

SENEMOĞLU, N(2002). *Gelişim, Öğrenme Ve Öğretim.* Ankara: Gazi Kitabevi.

SEVER, S.(2002).Öğretim Dili Olarak Türkçenin Sorunları ve Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Etkili Yaklaşımlar. *Türkçenin Dünü Bugünü Yarını (Uluslararası Bilgi Şöleni-Bildiriler)*, 185-203.

SÖNMEZ, V.(2004).*Öğretmen El Kitabı.* Ankara: Anı Yayıncılık.

SOLAK, M., YAYLI D. (2009).İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarının Türler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.*

ŞEN, Ü.(2008).Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İlettiği Değerler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu Bildirisi.*

TAŞIGÜZEL, S. İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarında Öğretici Nitelikteki Metinlerdeki Eşdizimsel Örüntülemelerin Görünümü. *dergiler. ankara.edu.tr/dergiler/27/747/9558*

TDK (2005).*Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

TDK (2005).*Yazım Kılavuzu*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

TOSUNOĞLU, M.(1999).*Kelime Servetinin Eğitim Öğretimdeki Yeri ve Önemi*. Milli Eğitim,144.

ÜNAL, E.(2006). *Öykülerin Türkçe Öğretimindeki İşlevi ve 6,7 ve 8.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Yerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÜNALAN, Ş.(2004). *Dil ve Kültür*. Ankara: Nobel Yayınları.

VARDAR,B. *Dilbilimin Temel İlkeleri*, <http://www.turkdilidergisi.com/98/>

YAMAN, H., TAFLAN, S., ÇOLAK, S.(2009). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*,107-120

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Birsen DANACI

Sürekli Adres: Çukurbağ Mah. Gülümser Sok. Nu:14/6 İzmit/KOCAELİ

Doğum Yeri ve Yılı: Ödemiş/ 1987

Yabancı Dili: İngilizce

İlköğretim: Yağcılar Köyü İlköğretim Okulu, Beydağ Atatürk İlköğretim Okulu

Lise: Ödemiş Lisesi

Lisans: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkçe Öğretmenliği

Çalışma Hayatı: Çözüm Dergisi Dershanesi, Bolu

Özel Körfezim İlköğretim Okulu, Türkçe Öğretmeni (2009-Halen)

Seminer ve Kurslar: Yaratıcı Drama Topluluğu Drama Kursu

Bolu Halk Eğitim Merkezi Diksiyon Kursu

İletişim Akademisi Beden Dili Semineri

İletişim Akademisi Diksiyon Semineri